

teekäija

KRISTLIK AJAKIRI
AASTAST 1904
05.2019
hind 5€
teek.ee

august



Piiskoppide tund

„Minu lapsed ei ole minu sarnased“

Laulupidu hoiab eestlase hinge

Talutubadest linnakirikutesse ehk
miks õppida teoloogiat?

**ALBINA ja IURII
SIDER tulid Kiviõli
kogudusse tööle**



„Laulupidu ei ole moeasi, see on südameasi.“
(Lennart Meri)

Tänulaulupidu meie südames

■ Tarmo Lige, Kalju baptistikoguduse pastor

◀ Astrid ja Thomas Kirves Vancouverist sätivad end laulupeole, kuhu nad tulid oma kooriga „Läänetuul“. Foto: Vilja Lige

on meid palju aidanud, julgustanud ja toetanud eestpalvetega. See jätkub tänaseni. Kui Vancouveri kogudus lõpetas oma tegevuse ja müüs kirikuhoone Kanada kogudusele, panid nad enamuse sellest seemnest usus idanema Eestisse. Et esivanemate õnnistus jätkuks kodumaal.

Kuid Eesti pole olnud ainult saaja. Kalju kogudus on andnud Toronto kogudusele pastori. Jüri Puusaagil saab järgmisel aastal 30 aastat Kanadas teenimisest. Eesti kogudused on andnud alates 90ndatest Vancouveri kogudusele 16 külalispastorit.

Kalju-Allika jumalateenistusel kohtuti heade tuttavatega, kogeti Jumala puudutust ja mõisteti tema armu suurst. Teenistus lõppes leivamurdmisega, järgnes kohvilaud.

Muusikas teenisid kaasa Marika Wilbiks Torontost ja Thomas Kirves Vancouverist, Kalju-Allika ühisorkester, sõnaga Helari Puu ja Viljar Liht. Meenutusi jagasid Paul Wilbiks ja Thomas Kirves.

Laulsime Eesti ja Kanada hümnid, laval olid nii Eesti kui Kanada lipp. Seal mõistsime president Kersti Kaljulaidi

Helsingis ESTO avamisel öeldud mõtet sügavamalt: „Ei ole enam väliseestlasi, on ainult eestlased“.

Jutluses rääkis Viljar Liht, kuidas ta Vancouveris teenides tahtis minna kohta nimega Põrgu väravad. Sel päeval oli seal teade „No power“ (elektrit ei ole). Mis siis ikka, seejärel võeti kurss linna nimega Hope (lootus). Jumala plaanis on igale inimesele pakkuda kursi muutust, et lõpetada õiges kohas.

Üks Jumala imedest oli ka, et kui ilmateade lubas lõunaks vihma, paistis hoopis päike. See oli korralduslikult oluline, sest nii suurt rahvamassi me Tetermanni kohvikusse ei oleks mahutanud.

Auväärne dirigent Hirvo Surva ütles ühes laulupeo intervjuus: „Laulukaar on altar, millele lähen iga viie aasta tagant oma usku tunnistama.“ Me läheme ka laulupeole, kuid usku tunnistame jumalateenistusel. Aukartus püha Jumala ees oli võimsalt tajutav kõigis meie ühislauludes. Viimase lauluga „Kui õndsad sidemed meid köitvad Kristuses“ ütlesime üksteisele, mida olime kogenud jumalateenistusel, mida tunne meid ees ootab. ■

Küllap see oli Jumala plaan, et 7. juulil toimus Kalamaja kirikus Eesti-Kanada jumalateenistus. Võis eeldada, et inimesed eelistavad laulupidu, kuid eksisime. Paljud valisid mõlemad, osavõtt ületas kõik ootused.

Joosep lahutati perekonnast ja kodumaast. Täpsemini – ta viidi tundmatusse. Sündmuste lõppu me teame: „Jumal pööras selle heaks, et teha, mis tänapäeval ongi tehtud: hoida palju rahvast elus“ (1Ms 50:20).

Sarnane lugu juhtus ka Teise maailmasõja lõpul eestlastega. Kui nad ei oleks põgenenud punaterrori eest, oleks väga paljud lõpetanud kaugel külmal maal... Kurss võeti paljudel kordadel just läände. Kalju koguduse pastor, Evald Mänd (kirjaniku nimega Ain Kalmus) kirjutab, kuidas peale ohtlikku paadisõitu Rootsi jõudes küsisid lapsed: „Miks siin nii palju tulesid on, kas on jõulud?“ Sõjaaegsed lapsed ei olnud palju elektrivalgust näinud. Rootslased võtsid paadipõgenikke vastu värskest küpsetatud saiade ja kuuma kohviga...

Kalju kogudust 1990ndatel aidanud Ulf ja Christina Petersson Rootsi Bankerydi kogudusest olid ka sel pühapäeval meiega. Jumala ettehooldus meie elus ületab planeerimisvõime.

Toronto ja Vancouveri usklikud



▲ Vancouveri Eesti Ühendatud Baptisti Kogudust teeninud külalispastorid: Margo Meri, Helari Puu, Aivar Raudver, Tarmo Lige, Margus Mäemets, Viljar Liht, Enn Palmik. Foto: Anne Lepik



6–9 Albina sõitiski Eestisse. Ta taotles uue nimega dokumendid, lasi tõlkida oma Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli diplomitöö inglise keelde ja kogus soovituskirju, et Moldovas oleks hiljem võimalik õena tööd leida. Iurii tuli Eestisse 30. oktoobril ja 6. novembril laulatati paar Oleviste kirikus. Foto: Viktor Jakovlev



22–23 Salemi koguduse 100. aastapäeva jumalateenistusel osales hulgaliselt nii koguduse liikmeid kui ka sõpru ja külalisi. Tervitas Tartu linnapea Urmas Klaas, pastor Jürgen Nitschke Berliinist ja 3D koguduse pastor Rando Kangro. Foto: Kristiina Ernits



24 Tegevuse kulminatsiooniks sai 1979. aasta jõuluõhtu. Kärkla koguduse koorijuhi ja ammandamatu ideegeneraatori Viljo Liigi abil oli ette valmistatud üsna ambitsioonikas kava, mis sisaldas nii klassikalisi jõululaule kui ka rokkansamblile seatud katkeid Händeli „Messiasest“. Foto: Tarmo Kähr

SISUKORD

■ Esikaanel. Perekond Sideri jaoks on kõige tähtsam, et rohkem inimesi tunneks Jumalat ja et kristlikud kogudused teeksid omavahel koostööd. Foto: Mari-Vivian Ellam

■ Tagakaanel. PP Festival „Minu inimesed“

- 2 Tánulaulupidu meie südames [Tarmo Lige](#)
- 4 Kaspar Nummert – Jumala missioonist juhitud [Miikael Johan Tamm](#)
- 5 Kui lähedal oled sa Jumalale? [Ermo Jürma](#)
- 6 Albina ja Iurii Sider tulid Kiviõli kogudusse tööle [Mari-Vivian Ellam](#)
- 10 Kõige tähtsam [Margus Mäemets](#)
- 12 Nukuteater Tallekese uus hooaeg [Liivia Kaustel](#)
- 13 Laulupidu hoiab eestlase hinge [Jael Puusaag](#)
- 14 EKB Liidu 25. suvefestival „Kõige tähtsam“
- 16 Ristimiseks ettevalmistamise praktika [Virve Toom](#)
- 18 Piiskoppide tund [Hele-Maria Kangro](#)
- 20 „Minu lapsed ei ole minu sarnased“ [Hele-Maria Kangro](#)
- 21 Kõige tähtsam vanaks saamisel [Hele-Maria Kangro](#)
- 22 62 aastat Saalemis [Aime Järv](#)
- 22 Salemi kogudus sai 100-aastaseks [Toivo Pilli](#)
- 24 40 aastat koos Jumalaga [Enn Veevo](#)
- 25 Koostöö Whittieri kogudusega jätkub [Erki Tamm](#)
- 25 Kaubandussõda võib puudutada ka Piiblit
- 25 Rahvas raamaturiilute vahel ehk Seminari raamatulaat
- 25 Miks oli apostlitel vaja endale abiks diakoneid? Piibli ristsõna
- 26 Talutubadest linnakirikutesse ehk miks õppida teoloogiat? [Einike Pilli](#)
- 28 Läheneb Eesti suurim kristlik noortefestival – Piiblipäevad [Tuuli Kams](#)



Tegutsema paneb teadmine, et töö täidab mingit suuremat eesmärki.

Kaspar Nummert – Jumala missioonist juhitud

- Miikael Johan Tamm, Sõbralt Sõbrale turundus- ja kommunikatsioonijuht
- Foto: Kristjan Sakk

Kaspar Nummert on aktiivselt kaasa teenimas nii Tartu Risttee koguduses kui ka Sõbralt Sõbrale meeskonnas. Lisaks on ta aastaid osalenud GLS Eesti juhtimiskonverentsi ja PP Festivali korraldusmeeskondades. Sügisest ootab teda ees uus väljakutse.

MILLAL SAI ALGUSE SINU LUGU KOOS JUMALAGA?

2010. aastal tuli Eestisse bänd Ladd Hill koos misjonär Jose Zayasega. Nad käisid ka Tartu Kivilinna Gümnaasiumis. Läksin vahetunnis loomulikult bändi kuulama – välismaine värk tõmbab ikka uudistama. Daniel Viinalass juhtis seda üritust ja kutsus ka õhtuks Ristteele. Noorteõhtul tuli misjonär Jose minuga rääkima. Vestlus Jumalast puudutas mind pisarateni. Igatahes kutsus Jose mind veel kord kohtuma. Kuigi koju minnes mõtlesin, et „see jumps“ jääb sinnapaika, teadsin järgmisel päeval ärgates kindlal meelel, et just selle Jumalaga ma tahan edasi minna. Tegin koos Josega päästepalve ja sealt minu teekond üheksa aastat tagasi koos Jumalaga algas.

MILLINE ON SU ROLL TÄNA RISTTEEL?

Olen Risttee koguduse vanematekogu liige ja proovin panustada aktiivselt läbi mõttetöö ja jutlustamise. Kahel korral on mulle lava selleks juba usaldatud! Samuti teenin kaasa ülistusmeeskonnas löökpillidega ning vastutan koguduse produktsiooni ja tehnika valdkonna eest. Hiljuti esitas

pastor Meelis Kibuspuu mulle väljakutse teenida kaasa noortetöös. LIFT Kämp (Risttee noortelaager) ja LIFT noorteõhtud on olnud suur osa minu vaimulikust kasvamisloost. Nüüd on minu kord pühendada aega tänastele koolinoortele.

MILLAL LIITUSID SÕBRALT SÕBRALE MEESKONNAGA?

Liitusin meeskonnaga aasta tagasi, kui olin lõpetanud õigusteaduse õpingud Tartu Ülikoolis. Teekond on olnud igit põnev ja mind inimesena palju kasvatanud. Esimene poolaasta möödus harjumise tähe all – tööinimese eluga harjumine võttis omajagu aega. Sealt edasi olen püüdnud enda kasulikkust ettevõttele järjest suurendada ja olla parem juht neile, kes täna minu tiimides töötavad. Saan öelda aitäh kõigile, kes on minu olemise nii heaks teinud. Algusest peale olen tundnud end „omana“ ja kui toetus on ümberringi olemas, on kerge tegutseda ja ka vahel eksida, sellest õppida ning edasi liikuda.

JAGA LÄHEMALT OMA TULEVASEST AMETIST!

Tõepoolest, septembrist alates asun Sõbralt Sõbrale kaubandusjuhi ametikohale. Mingil määral võtan üle senise juhataja Meelis Kibuspuu ülesandeid ja samuti soovin luua uut väärtust ning mõelda suundades, kuhu pole seni veel jõutud. Meelis ise kusagile õnneks ei kao. Minu töö on kuulata ära kõik küsimused, mis tal ettevõtte käekäigu kohta on, ja osata neile õiged vastused anda. Terve ettevõtte jaoks saab see

olema vaieldamatult uus ajastu ning eks seeläbi on ka palju avastamis- ja tuvastamisruumi.

Minuni jõudis see läbi ühe kohvipausi, mille Meelisega tegime. Jaga-sime meeskonnas oldud ajast ja enda tuleviku perspektiividest ning seal pakkumine minuni jõudiski. Üldiselt valdab mind tänutunne, et mulle selline vastutus usaldatakse. See teeb väga alandlikuks, kui on võimalus kaasa teenida suurema missiooni nimel.

MIDA VÄÄRTUSTAD SÕBRALT SÕBRALE ETTEVÕTTES KÕIGE ROHKEM?

Missioonitunnet. Ma usun, et tänases maailmas ei kõneta inimesi enam lihtsalt päevade õhtusse saatmine. Tegutsema paneb teadmine, et töö täidab mingit suuremat eesmärki. Sõbralt Sõbrale ettevõttes ütleme, et me tahame luua võimalusi headeks muutusteks. Mida suuremaks kasvab ettevõtte, seda suuremaks kasvavad ka võimalused missiooni ellu viia.

Kui öeldut nüüd süviti lahti mõtestada, on siin peidus palju olulisi elemente. Üks selline väärtuskomplekt on meil PUHU – Pühendumine, Uus-sünd, Hoolimine ja Usk. Kui rääkida missioonitundest, võiks öelda, et need neli on justkui alussambad. Ma usun, et meie Sõbralt Sõbrale meeskonnas ei saa töötada, kui meie missioon ja väärtused ei ole inimese jaoks tähtsad. Marshall Goldsmith'i mõte sobib siia hästi: koos töötamiseks ei pea me olema südamesõbrad. Küll aga peame tööalaselt kandma samu väärtuseid ning olema ühisel arusaamal, miks ja mida me teeme. ■

teekäija

teek.ee

05/2019 (310)

ISSN 1736-1605

Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu väljaanne

Peatoimetaja: Ermo Jürma

Tel 56220045

e-post: ermo@teek.ee

Toimetusrühm:

Märt Saar, Toivo Tänavsuu,
Leho Paldre, Hele-Maria Kangro

Keeletoimetaja: Tiiu Palm

Toimetuse aadress:

Koskla 18, 10615 Tallinn
Tel 6700698

Trükk: AS Rebellis

Kujundaja: Päivi Palts

TELLIMINE

- Teekäija kodulehelt: teek.ee
- pangaülekandega: Eesti EKB Koguduste Liit, Swedbank EE732200001120064572 (selgitusse: oma nimi ja aadress, kuhu ajakirja tellitakse)
- EEKBL kantselei: tel 6700698
- koguduste kaudu

Tellimishinnad:

1 aasta (8 numbrit) 35 €

Ilumiskuud: jaanuar, veebruar, aprill, juuni, august, september, oktoober, detsember (=Jõuluteekäija)

Poolaasta (4 numbrit) 20 €

Aastatellimus Skandinaavia,

Euroopa 45 €

Aastatellimus Kanada, USA 60 €

Reklaamihinnad:

	1 lk	½ lk	¼ lk
4 värvi	64 €	42 €	25 €
2 värvi	38 €	22 €	13 €
1 värv	25 €	16 €	10 €

KUI LÄHEDAL OLED SA JUMALALE?

■ Ermo Jürma, Teekäija toimetaja



Kas me rõõmustame kohtumisest
Jumalaga või kardame?

Kas sinul on pikk või lühike tee kirikusse? Kas su sõbrad elavad kaugel või kohe ümber nurga? Vahemaid saab mõõta. Kas me teed aga pikaks või lühikeseks peame, ei sõltu kilomeetritest, vaid hoopis muudest teguritest: meie hetkemeelolust või sellest, mida oleme varem kogenud.

Pärast seda, kui sõitsin mitme rongiga üle Moskva Buckowisse kooli, ei tundunud kodumaal ükski vahemaa kuigi suur. Täna Eestis on paljude töökoht 100 km taga.

Vahemaad on suhtelised. Nii väljendab ka prohvet Jesaja: „Kuulge, kaugelviibijad, mida ma olen teinud, ja juuresolijad, tundke mu väge!“ (Js 33:13). Terves peatükis on jutt Jumala abist oma rahva kasuks ja et see puudutab kõiki inimesi. Maakaugused ei mängi siin mingit rolli.

Jumal on kohal ja tegutseb. Kas see on meile hea sõnum, sõltub sellest, kuidas me Jumala ees seisame. Kas me rõõmustame kohtumisest Jumalaga või kardame? Vahest on meie elus asju või

valdkondi, mida me talle meeleldi ei näitaks. Kuid ka siis ei mängi kaugus mingit rolli. Piibel ütleb, et Jumal näeb salajasse – ja ka kaugel.

Tegelikult on see evangeelium. „... kuigi tema küll ei ole kaugel ühestki meist“ (Ap 17:27) ütles apostel Paulus oma jutluses Ateenas. Nii ei tarvitse suvised turismireisid Kreekasse ja mujale olla lõbusõidud. See on hea sõnum, kuna Jumal on kõikjal. Ta armastab meid. Seda võime näha Jeesuse Kristuse elus, surmas ja ülestõusmises. Jeesus ise ütles ju oma jüngeritele: „Kes on näinud mind, see on näinud Isa“ (Jh 14:9).

Kas mina olen Jumalale lähedal või kaugel? Seda ei tunne me igal päeval ehk võrdset. Kuid see ei mängi rolli. Isegi kaugusest on teda kuulda. Ja lähedal olles on tema väge võimatu eitada. Jeesuses Kristuses on ta meie juurde tulnud. Ja siia ta ka jääb. Soovin, et me kogeks igal päeval: „Tema küll ei ole kaugel ühestki meist“. Nii võime ka paluda. ■

Palve:

Jeesus, tänan, et sa tulid siia maale, et tulid mind päästma! Anna mulle andeks minu võlad, ma astun sinuga lepingusse eluks ja igavikuks. Täna tahan olla sinu poolel, sinu sõber. Isa taevast, tänu sinu imelise kohalolu eest. Püha Vaim, tule ja juhi mind kogu tõesse. Ma tunnistan oma suuga seda, mis ma südames usun, et olen Jumala laps ja et keegi ei saa mind sinust lahutada. Aamen.



▲ Albina ja Iurii oma uue maja elutoas, mis täidab ka lastetoa rolli. Lapsed vasakult: Raimond (8), Cristofer-Rait (6), Benjamin (3) ja Samuel (1). Kaks nooremat on hetkel emaga koduses, Cristofer-Rait käib lasteaias ja Raimond eestikeelses koolis. Omavahel suhtlevad Iurii ja Albina kodus rumeenia keeles (Moldova riigikeel), lastega eesti ja vene keeles.

Albina ja Iurii Sider tulid Kiviõli kogudusse tööle

■ Mari-Vivian Ellam, Tapa Elava Usu Kogudus, tekst ja fotod

Ja ma kuulsin Issanda häält küsivat: „Keda ma läkitan? Kes meilt läheks?” Ja ma ütlesin: „Vaata, siin ma olen, läkita mind!” (Js 6:8, Albina Sideri lemmiksalml Piiblis).

Kujutle, et oled 14aastane, kuulad kirikusse jutlustama tulnud külalismiisjonäri ja tunned kutset saada misjonäriks. Teismee tormid ja tunded varjutavad mõneks ajaks igatsuse, kuid neli aastat hiljem avastad, et kutses ei saa mööda minna: see on ikka alles.

Uskmatu isa tahab, et sinust saaks jurist, aga Jumal tuleb poolele teele vastu: vaatamata headele hinnetele ja eksamitulemustele ei pääse sa õigusteadust õppima.

Moldova teoloogilises seminaris on õpe juba alanud, aga tänu pastori eeskostele saad jala ukse vahele. Neljaks aastaks saab sellest sinu kodu, suurema osa vajalikust õppemaksust maksab isa. Kui diplom käes, ootab sind tööpõld võõral maal, mida sa ei tunne ja kus inimesed isegi ei vasta, kui neid tervitad. Ka töö ise on selline, mida sa just ette ei kujutanud: kaheksaks aastaks saab sinust hoopis ehitaja ja suhete looja, palka ei maksta. Vaatamata püüdlustele ja pingutustele tuleb inimesi kirikusse vähe. See kõik on kohati talumatult raske, arvutuid kordi tekib tunne, et tahaks loobuda. Paljud loobuvadki, aga Iurii (33) ja Albina (33) Sider on sarnaselt paljudele teistele Eestimaa koguduste juhtidele paigale jäänud. See on nende lugu.

PÕLVKONDADE JÄRJEPIDEVUS

Albina ja Iurii on sündinud paari-päevase vahega teineteisest ligi 2500 kilomeetri kaugusel: Albina ning tema aasta ja kümme kuud noorem vend Panainti Põhja-Eestis ning Iurii Lõuna-Moldovas.

Samuti Moldovas sündinud ja kasvanud Albina vanaema Maria oli oma küla esimene kristlane ja koguduse rajaja. Jäänud 21aastaselt leseks kahe lapse – Albina ema ja tädiga – tuli ta umbes kümme aastat hiljem usule Rumeenia raadiot kuulates. Lähim kogudus, kus vanaema käima hakkas, oli tema külast mitukümmend kilomeetrit eemal.

80ndatel tuli tema piirkonda kogudusi rajama Moskva baptistiseminaris õppiv misjonär Pavel, kes jäi sinna 20

aastaks. Ka Albina vanaema külla tekis kogudus, kus Maria oli siiani juhtinud kodugruppi.

Iurii vanavanaisa oli Lõuna-Moldova baptistikoguduste piirkondlik juht. Põlvest põlve olid suguvõsas kõik kristlased. Iurii ema, seitsmelapselise pere tütar oli suure suguvõsa esimene liige, kes abiellus mittekristlasega. Tal olid omad põhjused, muuhulgas see, et kristlasest kihlatu ta hülgas. Kõik koguduseliikmed olid omavahel sugulased ja kuna oli nõukogude aeg, ei olnud võimalik leida kaaslast ka välismaalt.

Iurii ema ja isa said kolm last, kellest kõigist on saanud kristlased. Iurii ütleb, et elu uskliku ema ja uskmatu isa lapsena oli keeruline ja kohati segadusse ajav: vanemate eeskuju ja väärtused olid erinevad. Ta usub, et sellel, et ema teda kirikusse kaasa viis, oli tema kristlaseks saamisel määrav roll. Iurii vanemad on elanud nüüdseks viis aastat Eestis. Kolm aastat tagasi sai isa siin kristlaseks, ristiti ja õnnistati Kiviõli kogudusse.

ABIELUETTEPANEK SKYPE'I TEEL

Albina ja Iurii tutvusid jumalikul juhtimisel ja moodsa tehnika kaasabil. Nagu Albina perekonna kristlaseks saamisel, oli ka selles oluline roll tema vanaemal Marial, õieti tema heal sõbral misjonär Pavelil.

2010. aastal elas Albina ema juba ammu Eestis. Kontakt Paveliga oli säilinud ainult telefoni teel. Iurii lõpetas Chişinău teoloogilise seminari ja suunati pealinna lähedale külasse vaimulikule tööle ning elas naaberkülas misjonäri pere juures. Juhtus nii, et keegi kinkis Pavelile arvuti. Kuulnud, et sellega võivad inimesed üle maailma tasuta suhelda, palus ta Iurii abi, et saada ühendust Albina ema perega.

Iurii laadis arvutisse Skype'i ja leidis Albina venna Panainti kontakti. Nii hakkas pere Paveli ja hiljem ka Iuriiga suhtlema. Lõpuks jäid omavahel suhtlema Albina ja Iurii. Pärast neljakuist internetisuhtlust tegi Iurii Albinale Skype'i teel abieluettepaneku. Albinale oli südames nii suur kindlus ja rahu, et ta ei kartnud Iuriile jah öelda.

TEE KIVIÕLLI

Sama aasta augustis sõitis Albina koos ema ja vennaga Moldovasse puhkama,

võttes kaasa kogu oma maise vara. Plaan oli lasta end laulatada Eestis ja naasta Moldovasse teenimistööle. Kohalikus koguduses kuulutati kihlus välja. 9. septembril vormistas paar oma abielu Moldova perekonnaseisuametis, et Albina saaks lasta Eestis endale uue perenimega dokumendid väljastada.

15. septembril sõitis Albina Eestisse. Ta taotles uue nimega dokumendid, lasi tõlkida oma Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli diplomitöö inglise keelde ja kogus soovituskirju, et Moldovas oleks hiljem võimalik õena tööd leida. Iurii tuli Eestisse 30. oktoobril ja 6. novembril laulatati paar Oleviste kirikus.

Nagu esialgu plaanitud, naasis paar mõned päevad pärast laulatust Moldovasse. Nad üürisid misjonär Paveli naaberkülas korteri ja alustasid kohe teenimistööga. Nad tegid koolis jõuluürituse koos jõulupakkide ja näidendiga. Nad panid üles ka kuulutused järelürituseks, et alustada lastetööd, kuid kedagi ei tulnud.

Uurima hakates said nad teada, et külas oli olemas nelipühi kogudus. Moldovas on aga liitude vahel kokkulepe, et kui ühes väikses külas on vaba kogudus juba olemas, siis teist ei rajata,

et kohalikes elanikes mitte segadust tekitada. Teades sellest kokkuleppest, läks Iurii baptistiliidu presidendi juurde uurima, mida ta peaks edasi tegema. President soovitas oodata.

Ootamise ajal aga võeti Sideritega ühendust Eestist. EKB Liidu vene regiooni misjonitöö eest vastutav pastor Pjotr Šuparski oli Albina vennalt kuulnud, et Albina abiellus moldovlasega, kel on teoloogiline haridus, ja kutsus neid Kiviõlisse teenima. Nii Albinale kui Iuriile oli Kiviõli täiesti võõras, jaksõna nad kohe ei andnud, vaid võtsid aega palveks ning uurisid, mis kohaga tegu ja kas seal on võimalik elupaika leida. Nad leidsid korteri ja otsustasid kutse vastu võtta, kolides 2011. aasta märtsis Kiviõlli.

Pärast neljakuist internetisuhtlust tegi Iurii Albinale Skype'i teel abieluettepaneku.



▲ Eelmise aasta lõpus laenuga omandatud maja aias oli purunenud klaasidega vana kasvuhoone, mille asemele said lapsed oma mänguväljaku. Liumäe koos kiikidega soetas pere juba kortermajas elades ja tõi selle kolides kaasa. Batuut osteti sel aastal laste hoiukassasse kogutud ja kingiks saadud raha eest. Kasvavale perele on see Kiviõlis juba kolmas kodu.

▼ Jumalateenistuse üks osa oli nn vaba mikrofoni, kui sõna anti koguduse liikmetele. Üks öde luges vaimulikku luulet.



RASKE, KUID JUMALA ARMUST KANTUD ALGUS

Varakevadine Eesti, mis noori tervitas, oli külm ja lumine. Kiviõli kogudus oli olnud pikalt hinge vaakumas: viimastel aegadel oli pastor pühapäeviti kohal käinud üksinda, sest koguduse ainus alles jäänud liige ei saanud tervislikel põhjustel ajutiselt teenistustel osaleda.

Siderid kohtusid pastoriga viivuks võtmete üleandmiseks. Seejärel leidsid nad end kahekesi kesk võõrast linna, ilma mingi rahalise sissetulekuta, üheliikmelise ressurssideta koguduse ja räämas kogudusemajaga, milles polnud vettki. Õues asuv kuivkäimla ei olnud lihtsalt räämas, vaid lausa ohtlikult kehv seisus.

Jumala õnnistav käsi oli aga nende- ga. Ehkki Albina oli juba mitmendat kuud lapseootel, oli tema eelmine ülemus nõus võtma dekreetpuhkuse ni ta

Suhted kogukonnas on paranenud: inimesed on hakanud neile tere ütleva, vähehaaval edeneb ka suhtlus teiste vene kogudustega linnas.

tööle tagasi. Kuna polikliinikus pole vahetusi, elas Albina nädala sees Tallinnas ema juures. Iurii oli sel ajal üksinda nende Kiviõli korteris. Suureks toeks Iuriile oli vabakoguduse pastor Allan Lilleorg, kellega nad käisid koos metsa istutamas ja kes aitas Iuriil Kiviõlis sisse elada.

Paar kuud pärast Kiviõlli kolimist korraldas abielupaar 1. mail muusikakoolis väliürituse, kuhu kutsusid appi vene koguduste inimesi, kes oskasid laulda ja muusikat teha. Neil soovitati alustada lastetööga, ent kuna maja oli kehv seisus, tuli esmalt alustada ehitustöödest.

Ehituseks vajaliku raha leidmiseks kirjutasid Siderid kirju. Nad said tuge nii EKB Liidult, vene regioonilt kui ka Rootsi kristlastelt, kelle kontakti andis neile tollane liidu president Meego Rimmel. Alustuseks toodi majja vesi, vahetati katus, seejärel ehitati WC ja kööginurk, lisaks tehti fassaadi- ja sisetöid, ehitati kogudusemajale ümber aed. Kõik tööd tegid oma kätega Iurii ja tema isa, kel oli ehituses vajalikke kogemusi ja oskusi. Kokku kulus ehitamisele kaheksa aastat ja Iurii hinnangul umbes 20 tuhat eurot, mis kogu tehtud tööd arvestades on muljet avaldavalt väike summa.

KOGUDUS KASVAB JA SULATAB SÜDAMEID

Kaheksa aasta jooksul on kogudus kasvanud 9liikmeliseks, ristimisi on olnud üks. Ehkki Siderid on korraldanud igasuviseid lastelaagreid, jõuluprogramme koolis, väliüritusi, kontserte, teeõhtuid, riide- ja toidujagamist nii vähekindlustatutele kui teistele, ulatudes suhteliselt paljudeni, ei ole inimesi kogudusse saada lihtne.

Venekeelsed inimesed vastavad enamasti kogudusse kutsumise peale, et neil on oma usk – õigeusk. Eestlased vastavad samamoodi – nende usk on katoliku või luteri usk. Ometi käib kõikides kogudustes kokku regulaarselt kohal vaid 1% Kiviõli elanikest.

Uskumatu visadusega on inimestes püsinud nõukogude ajal levinud ja ka

õigeusu kiriku võimendatud arusaam baptistidest kui sektantidest, kes tegelevad hämarate ja süngete asjadega. Siderid on oma koguduse ürituselgi kuulnud kohaletulnute vestluses taolisi hirmuseguseid arutlusi.

Selles kontekstis on Iurii jaoks eriliselt rõõmupakkuv, et suhted kogukonnas on paranenud: inimesed on hakanud neile tere ütleva, vähehaaval edeneb ka suhtlus teiste vene kogudustega linnas.

Eelmisel aastal juhtus Siderite jaoks koguni üllatav seik: Iurii oli parasjagu kogudusemajaga aias tegutsemas, kui mööda läks õigeusu preester. Esimest korda kaheksa aasta jooksul ta peatus, ulatas tervituseks käe ja rääkis paar sõna juttugi. Iurii muigab, et pastor Gunnar Kotiesengi märkis kunagi neid naisega külastades, et Eestis läheb kümme aastat, enne kui kogukond sind omaks võtab.

Kogudus on siiani kasvanud isiklike kontaktide ja varem kogudusega seotud inimeste arvelt. Esimestel nädalatel, kui Siderid koguduse ainsa liikmega pühapäeval koos istusid, astus uksest sisse perekond, kes oli kunagi koguduses käinud, kuid mingil põhjusel eemale jäänud – ja jäigi koguduses käima. Mõne aja pärast tuli samamoodi teine perekond. Seejärel sai kristlaseks veel üks naine, kes oli lapsena koguduses käinud, ja liitus kogudusega. Lisaks on kogudusega liitunud Iurii vanemad ja tema seminariaegne koolikaaslane abikaasaga, keda Siderid endale appi kutsusid.

LOOBUDA EI SAA

Ehkki loobumismõtteid on raskustes korduvalt ette tulnud, ütleb Iurii, et teda hoiab jumalariigi töös vastutustunne. Veenev argument vastupidamiseks on, et 2009. aastal lõpetas Chişinău teoloogilise seminari tuhandetest Moldova kristlastest ainult kuus tudengit. Kui ka nemad ei lähe jumalariigi tööle, siis kes üldse läheb. Iurii ütleb, et praegu ei saa ta Kiviõli kogudust jätta, sest tunneb, et tema töö siin pole veel tehtud.

Ehkki nii koguduse väline kui ka tajutav pale ning pastoripere, eriti rõõmust pakatav pereema Albina, jätaavad minusse väga sooja ja helge tunde, lahkun Kiviõlist vastuoluliste muljetega.

Esialgu tundub pastori elu trööstitu: aastaid rügamist, vaeva, rasket tööd ilma palgata, kohalike mittekristlaste umbusklik ja teiste koguduste distantseeritud suhtumine ning üksijäetus, kus tuleb end raskustest välja võidelda –, ning saavutatav eesmärk jääb ikka kaugeks. Mõtlen, kas tõesti nii kohtleme oma pastoreid ja kes peaks küll olema nii hullumeelne, et minna kõrgkooli aastateks tasulisse õppesse, et hiljem terve elu tasuta töötada.

Lasknud muljetel veidi settida, hakkam nägema aga üht teistsugust pilti, kus on äratuntav Jumala käekiri: juhatust ja abi tulevad alati kõige raskematel hetkedel. Iga Jumala kutset järgides tehtud sammuga on tulnud kaasa õn-

Ehitustöid vastses kodus jagub: Albina naerab, et kaheksa aastat ehitas lurii koguduse maja ja nüüd ehitab veel kaheksa aastat oma kodu.

► Albina on viimastel aastatel töötanud Tervishoiu Kõrgkooli Kohtla-Järve osakonnas õppejõuna. Hetkel on ta noorima poja Samueliga lapsepuhkusel.

nistus: abikaasa, isa pöördumine, lapsed, oma maja, seitsmekohaline auto, koguduse kasv ja soojenenud suhted kogukonnas. Siderid ei ole siin maailmas otsinud enda oma, nad on loobunud enda omast – ja Jumal on sellele neile tagasi andnud mitmekordselt. ■



▲ Lasterohketes kogudustes on elu ja jätkusuutlikkust. Vasakul on lurii seminarikaaslasest sõber koos naise ja kahe lapsega, kes jõudsid Kiviõlli pärast mitmeaastast kaalumist. Teises pingireas seisavad lurii ema ja isa kahe vanema pojapojaga ning esireas on külalisjutlustaja Narvast.



Tähtsaid asju tulebki korrata
ja oma elu kõige tähtsama
järgi seada.

Kõige tähtsam

■ Margus Mäemets, Kuressaare Siioni koguduse pastori avajutlus
suvefestivalil Keilas

„Armum teile ja rahu temalt, kes on ja kes oli ja kes tuleb ... ning Jeesuselt Kristuselt, kes on ustav tunnistaja, esikpoeg surnuist ja maa kuningate valitseja. Temale, kes meid armastab ning on meid lunastanud meie pattudest oma verega ning kes meid on teinud kuningriigiks, preestreiks Jumalale ja oma Isale – temale olgu kirkus ja võimus igavesest ajast igavesti!” (Ilm 1:4–6).

Mis või kes on kõige tähtsam? Kas on üks tõde või on neid mitu, st igauhel oma tõde?

Kui mina räägiks kõige tähtsama ära, siis mida oleks lisada teistel kõnelejal? Võib-olla peaksin ma kasvõi austusest meie Liidu juhi Erki Tamme suhtes rääkima täna pigem ebaolulistest asjadest, et tema saaks rääkida kõige tähtsamast?

Isegi kui peaks juhtuma, et me kõik räägime ühest ja samast, siis järelikult see ongi kõige tähtsam ja tähtsaid asju tulebki korrata ja oma elu kõige tähtsama järgi seada.

Miks mina pean olema teine?

30 aastat tagasi sündis meie esimene tütar. Siis läks mööda poolteist aastat ja sündis teine tütar ning kolmas laps oli poeg.

Meenub humoorikas seik, kus ajasime elutoas abikaasa ja vanema tütre juttu. Järsku saabus teisest toast noorem tütar, ajas käed puusa ja ütles: „Aga mina olen tähtsam!” Talle võis vahel tunduda, et õde on tähtsam kui tema. Eks pere esimene laps saab tõesti mõnda aega nautida kogu tähelepanu, aga teine peab algusest peale hakkama

kõike jagama. Mõnda inimest saadab see teadmine terve elu. Hea kuulaja, kas tunned midagi taolist? Seda, et keegi on alati tähtsam, ilusam, andekam, eelistatum, tublim jne. Kui nii, siis räägingi täna sulle!

Eesti spordi ajaloos on üks nimi, maletaja Paul Keres, kelle portree oli meie 5-kroonisel rahatähel ja keda peeti malemaailma parimaks, aga kes ei saanud maailmameistriks. Võitja oli keegi teine. Me ei oska arvata, mida see mees kuni elu lõpuni oma hinges kandis. Malelegendi hüüdnimeks oligi Igavene Teine.

Vanas Testamendis on lugu kahest vennast, Eesavist ja Jaakobist. Eesav oli vanem. Temale kuulus ka isa lugupidamine. Jaakob oli noorem. Kaastundlik ema toetas teda kuni selleni, et Jaakob sai isalt esmasündinu õnnistuse. Seejärel loeme: „Ja Eesav hakkas Jaakobit vihkama õnnistuse pärast, millega ta isa teda oli õnnistanud; ja Eesav mõtles iseeneses: „Küllap tulevad mu isa leinamise päevad, siis ma tapan oma venna Jaakobi!”“ (1Ms 27:41).

Kaksikvendadest, kes peaksid olema parimad sõbrad, saavad vihavaenlased. Jaakob põgeneb kodunt ja saab tunda ülekohut ning ebaõiglust. Ta teenib Laabanit seitse aastat Raaheli pärast, aga talle antakse Lea, sest esimene tütar Lea on tähtsam. Raahel on teine. Oh seda häda ja viletsust! Miks on elu nii ebaõiglane? Raahel on teine ja Jaakob on teine – ja ta peab teenima veel teist seitse aastat.

Teeme loo natuke lühemaks. Jaakob on vaatamata kõigele tubli ja asub ühel

päeval koduteele. Tal on suured karjad, suur pere, oma isa õnnistus, aga midagi on puudu. Jumala õnnistus on puudu – ja Jaakob tunneb hirmu vennaga kohtumise ees.

Minnes üle ühest jõekoolmest, kohtab ta Jumalat ja võitleb seal temaga. See on Jaakobi surmumise hetk. Tema sõnad Jumalale on: „Ma ei lase sind mitte, kui sa mind ei õnnista!” Jumal puudutab Jaakobit lausa füüsiliselt ja annab talle uue nime Iisrael, mis tähendab: „Jumal valitseb!”

Jumalaga kohtumine jätab inimese ellu jälje

1Ms 32:30 on öeldud: „Ja ta õnnistas teda seal“ ja salm 32: „Päike tõusis, kui ta puusast longates Penueelist edasi läks...” Teate, kuidas mulle meeldib see salm! Jumalaga kohtumine jätab jälje, mis paistab välja. Jaakobi puhul oli see lausa väline märk – ta lonkas.

Kujutage ette pilti aastaid hiljem, kui Jaakob eemalt läheneb, aga täpselt ei saa aru, kes see mees on. Siis tuntuks ta ära: see peaks olema Jaakob, sest ta lonkab. Aga miks ta lonkab? Vaadake, see on sellest ajast, kui ta kohtus Jumalaga. Ta on rääkinud sellest. Ahah! Tema on kohtunud Jumalaga. Aga mina?

1Ms 46 räägitakse, kuidas Jaakob jõuab Egiptusesse ja kohtub Joosepiga, kes viib ta vaaraod ette. Ja siis on öeldud: „Jaakob õnnistas vaaraod” (1Ms 47:7). Jumala õnnistus võis tema kaudu jõuda kuni vaaraoni välja.

Või kujuta ette pilti, kui vanaisa Jaakob istub sāngi serval ning Efraim

ja Manasse jooksevad ta juurde. Nad istuvad üks ühe ja teine teise põlve peale ning küsivad: Vanaisa, palun räägi meile veel kord, miks sa lonkad? Ja vanaisa räägib: see oli seal Jabboki koolme juures, kui ma kohtusin Jumalaga. Ja teate, poisid, sellest ajast on Jumala õnnistus meie pere üle, kuigi me pole sellest alati aru saanud. Teie isa Joosep on siin peaministriks ja tänu Jumala õnnistusele meie pere elus on kõik rahvad sõna otseses mõttes päästetud näljasurmast.

1Ms 48:14–19 on kirjeldatud, kuidas Jaakob neid poisse õnnistab. „Aga Iisrael sirutas oma parema käe ja pani Efraimi pea peale, kes oli noorem, ja oma vasaku käe Manasse pea peale; ta pani oma käed ristamisi, sest Manasse oli esmasündinu. ... Ja Joosep ütles oma isale: „Mitte nõnda, mu isa, sest see on mu esmasündinu! Pane oma parem käsi tema pea peale!” Aga ta isa keeldus ja ütles: „Ma tean, mu poeg, ma tean, ka tema peab saama rahvaks ja temagi peab olema suur! Ometi peab ta noorem vend saama suuremaks ja selle sugu olema rahvarohke!”

Jaakob teadis, mida tähendab olla teine, aga ta teadis, et see pole määrav. Ta teadis, kust tuleb päris õnnistus. Jumalal jätkub armu ja halastust kõigile, nii esimestele kui teistele. See arm on ilmunud tema Pojas Jeesuses Kristuses. Kõige tähtsam on kohtuda Issandaga. See muudab sinu elu.

Uuest Testamendis on lugu, kus nooremale vennale ei meeldi, et vanem vend on tähtsam, sest esmasündinule kuulub rohkem. Ta küsib isalt oma osa ja kaob. Tema lugu lõppes siiski hästi: „Aga kui ta mõttesse jäi, siis ta ütles: „Kui palju palgalisi on mu isal ja neil on leiba küllalt, aga mina suren siin nälga! Ma tõusen ja lähen oma isa juurde...”“ (Lk 15:16–18).

Kõva koorik peab murduma

Kui Jaakobil oli murdumise hetk jõe-koolme juures, siis kadunud pojalt oli see seakarjas.

Evangeliumis on lugu naisest, kes Betaanias tuleb Jeesuse juurde, käes alabasternõu kalli nardisalviga. Ta murrab nõu katki ja valab selle Jeesuse pea peale. Kogu ruum saab täis salvi lõhna. Mitmed, kes sündmuse juures viibivad, peavad seda mõttetuks rais-

kamiseks – aasta palk maha valatud! Jeesus aga tunnustab seda naist.

Head sõbrad! Kristuse hea lõhn hakkab evima nendest inimestest, kes on olnud valmis murduma. Kas oled valmis?

Ma natuke tean, mida räägin. Üks kord siis, kui kukkusin traumaga voodisse ja seal oli aega panna asju õigesse järjekorda. Kõige tähtsamad ettepooled. Teine kord siis, kui peaaegu oleksin oma kallimast ilma jäänud, samuti trauma tõttu. Siis tundsin, kuidas süda murdus. Kukkusin põlvedele ja ütlesin: „Jah, Issand, nõus kõigega, aga palun jäta ta mulle alles!”

Mõni püüab ise midagi olla ja saavutada, aga ikka pole resultaati, teine tunneb ennast igavese teisena ja ütleb: „Miks mina? Tehku need, kes on esimesed!”

Sõbrad! Alles siis, kui alistame oma ego Kristusele, andes talle õiguse valitseda, hakkame märkama muutusi. Jaakobist saab Iisrael. Kõva koorik peab murduma, et healõhnaline sisu tuleks esile.

Esimene ja teine on Kristuses võrdsed

Kui patriarhide ajal sai igas peres olla vaid üks seaduspärane esmasündinu, siis kristlikus koguduses on kõik pärijad samade õigustega. Kogudus on enneolematu kogukond. Mõiste esikpoeg, mida lugesin alguses, laieneb ka teistele, kes on Kristuse kaudu uuesti sündinud. Ei ole ühtegi teisejärgulist. Ei ole kedagi, kes oleks vähem tähis. „Te olete tulnud Siioni mäe juurde ja elava Jumala linna, taevase Jeruusalemma juurde ja ... esikpoegade koguduse juurde, kes on kirja pandud taevas, ja Jumala, kõikide kohtumõistja juurde, ja uue lepingu vahemehe Jeesuse juurde“ (Hb 12:22jj).

Pane tähele! Sa oled Jumalale tähtis, sest Kristus suri sinu eest nii nagu minulgi eest. Küsimus on: kas sa kuulud temale? Aamen. ■

Mõni tunneb ennast igavese teisena ja ütleb: „Miks mina? Tehku need, kes on esimesed!”



▲ Keilasse baptismi toonud ja jutlustajate seminari asutanud Adam Podini mälestusõhtul kõneles Tõnu Karu, kes näitas ka suurmehe kahešriftilist kirjutusmasinat. Foto: Valdur Vacht



Nukuteater Talleke uus hooaeg

■ Liivia Kaustel, Oleviste kogudus

◀ Näidendi lõpus ilmub nukuteatri trupp lava tagant publiku ette.

Mõned aastad tagasi sõitsime oma teatriga esinema Harju-Risti kirikusse. Hommikul tuli mul südamesse mõte kutsuda kaasa ühe meie tuumiknäitleja Lii Lainvoo mees. Kohale jõudnud, avastasime, et dekoratsioonide metalljalad olid maha ununenud. Kirikus käis samal ajal remont ja maas vedeles igasugust lauamaterjali. Lii abikaasa ehitas dekoratsioonidele lauajuppidest ja toolidest toed. Etendus sai ära mängitud! Taevaisa teadis ette, et nukunäitlejatele, naisterahvastele, oli seekord appi vaja mehelikku insenerimõtlemist ja oskusi. See oli omamoodi lõbus lugu unustamisest, mis lõppes siiski hästi.

KUIDAS SAI NUKUTEATER ALGUSE?

Kui Eestis hakkasid puhuma vabaduse tuuled ja muutus lihtsamaks reisimine teistesse riikidesse, käisin 1990. aastal Soomes. Seal nägin kristliku teatri Valkovilla etendusi piiblitlugudest nukkude abil. See oli midagi täiesti uut! Lastetöötajana sattusin sellest kohe vaimustusse. 1991. aastal, kui valmistati ette esimest Läänemaa Misjonit, tegin ettepaneku kutsuda Soomest külla nukuteater Valkovilla. See oli põnev aeg. Tõlkisime kiiresti näidendite tekstid eesti keelde. Taustamuusika ja tekstid tulid helikandjalt.

Selle misjoninäädala raames andis Valkovilla teater üle kümne etenduse, lisaks külastasid nad koole ja lasteaedu. Kõik see äratas tähelepanu, mille tõttu tuli hiljem pühapäevakoolidesse palju lapsi.

Sellest ajast algas koostöö Eesti Lastemisjoni ja Soome kristliku nukuteatri Valkovilla vahel.

2010. aastal lõpetas Valkovilla oma tegevuse Soomes. Nii tuli Eesti Lastemisjoni üllatav pakkumine – kas me soovime nende nukke endale? – muidu jääksid need lihtsalt riiulile seisma. Olime kõhklemata nõus. Nii pakitigi nukud ja dekoratsioonid bussi ning saadeti kingitusena Eestisse.

Nukkude autor ja valmistaja Liisa Pirinen käis mitu korda Eestis inimesi koolitamas. Nii sündis 2010. aastal trupp, mis sai nimeks Talleke.

KES ON NUKUTEATRI NÄITLEJAD JA KUI PALJU TEID ON?

Nukuteater Talleke on koondanud vanuselt ja karakterilt väga erinevaid, kuid samas sarnaseid inimesi, kes armastavad lapsi ja huvituvad näitlemisest nukkudega. Vabatahtlikud harastusnäitlejad kuuluvad mitmetesse kogudustesse, paljud on seotud lastetöoga. Mitmed on ametilt lasteaia- või kooliõpetajad.

Me anname etendusi periooditi, nõnda nagu kutsutakse või kuidas õnnestub ise end sobivatele üritustele või organisatsioonidele pakkuda. Esinemiskoormus jaotub üsna ühtlaselt, sest tavaliselt on ühes näidendis vaja 5–6 inimest. Nii saame kokku leppida, milline päev ja kellaaeg kellelegi sobib. Proove teeme enamasti enne etendusi ja näiteks jõuluperioodi eel harjutame „Jõululugu“ enne iga hooaega veel kord läbi.

Oleme korraldanud ka nukunäitlemise ja nukkude valmistamise kursusi. Kõik kursustel osalejad ei ole jäänud aktiivselt tegutsema. Põhituumikus on praegu umbes 20 inimest.

Ootame meiega liituma uusi inimesi, mehi ja naisi, noori ja vanu, kasvõi terveid peresid. Tegemisi on palju: hooldame nukke, sätime dekoratsioone ja valgustust, näitleme, pärast korjame kogu lava ja dekoratsioonid kokku. See töö sobiks tugevatele meesterahvastele; praegu on meil tiimis peamiselt õblukesed naisterahvad. Kui sinus on kirg kirjutada väikseid muhedaid lugusid või ka pikemaid tekste või kogunisti luua laule või helitausta, võta meiega julgusti ühendust.

KUI PALJU ETENDUSI JA KILOMEETREID AASTAS TULEB?

Aastas on meil keskmiselt 25 etendust. Maksimum on olnud 36. Kõige rohkem, 10–13 korda aastas, on soovitud „Jõululugu“, mida mängime tavaliselt detsembris. Palju küsitakse ka „Ülestõusmislugu“. Oleme esinenud laste suvelaagrites, lasteaedades, koolides, samuti erivajadustega laste koolides ja lastekodudes, väisanud kogukonnapäevi ja isegi Tallinna Vanalinna Päevi.

Meie nukkudega esitatud lood pakuvad huvi nii lastele kui ka nende vanematele. Oleme mitmes koguduses olnud osa jumalateenistusest. Palju on tulnud positiivset tagasisidet just täiskasvanutelt – etendused on ilmekad, kõnekad, eriti neile, kel vähe kokku puudet Piibliga.

Läbisõidetud kilomeetreid on paraku raske kokku arvata. Kõige kaugem külastatud koht Eestimaal on ilmselt Misso vennastekoguduse palvela Võrumaal. Lõuna-Eestis oleme käinud mitmetes teisteski paikades. Enim oleme mänginud siiski Tallinnas ja selle lähiümbruses. ■



◀ Hiiumaa kollektiivide saabumine rõõmustab suvehiiulase südant.

Laulupidu hoiab eestlaste hinge

■ Jael Puusaag, Keila baptistikogudus, tekst ja fotod

Juulis toimus Eesti laulupidude 150. juubeliaastale pühendatud XXVII laulu- ja XX tantsupidu „Minu arm“. Meedias kõlasid sügavate emotsioonidega laused, nagu „Laulupeol võivad kõik ilma igasuguse valehäbita nutta“ ja „Laulupeod on eestluse häll ja sünnitunnistus“. Teised eestlased loevad ja noogutavad kaasa.

Mis on laulupeo fenomen? Miks on sajad kollektiivid valmis proovides tegema rasket tööd ja nädal aega koolipõrandatel magama? Miks tulevad väliseestlased just laulupeo ajaks kokku? Miks muidu nii privaatne rahvas on valmis külg külje kõrval Lauluväljakut täitma?

KOOS LAULMINE AITAB VÄLJENDADA SÜGAVID TUNDEID

Eestlasi tuntakse kui praktilisi ja tööle pühendunud inimesi. Keda huvitab see, mida ma tunnen? Töö tuleb ära teha! Kui ennast kellelegi avan, võib ta mu usaldust kuritarvitada. Raske on leida õigeid sõnu. Kuulajal on kiire. Nii peidan oma valu, rõõmu ja igatsused hingepõhja.

Kalliks saanud laulud teevad südame salalaeka lahti. Luuletaja on juba leidnud sobivad sõnad. Muusika aitab neid jagada nii, et see ei mõju hädaldamisena. Kui lauljaid on palju, olen üks teiste hulgast. Laulan laulu ära, vajadusel poetan ka mõne pisara – ja näe, hakkaski kergem.

Kirikuelus on muusikal ja ühislauludel olnud alati oluline osa: see aitab meil avaneda nii Jumala kui kaaslaste ees.

KOOS TEGEMINE ANNAB JÕUDU

Eestis on palju väikeseid maakohti, kus kultuurielul on vaikselt tegemist. Tegijaid on vähe. Aega ja raha pole üldse. Mõnikord tekib tunne, et oledki oma halli argipäeva keskel üks. Mõte ühisest suurüritusest annab jõudu jätkata: „Et laulupeole pääseda, peame hoidma head taset!“

Rongkäigus hõikas üks 8-liikmeline maakoha meeskoor publikule: „Meid on väheks jäänud, aga me laulame ikka!“ Laulukaare all ootas neid mitmetuhandepealine ühendkoor. Väljakutäis kuulajaid kiitis nende laulu müriseva aplausiga. See kogemus oli eelnenud pingutust väärt.

Mulle meenub Eelija kogemus Hoorebi mäel. Prohvet kurtis, et tema on Issanda sulastest üksi järele jäänud. Jumal vastas, et tegelikult on ustavaid alles veel 7000 (1Kn 19:14,18). Kristlastena võime samuti aeg-ajalt tunda, et meid on nii vähe. Väikestes maakogudustes on see eriti reaalne. Kui julgustav on siis suurematel üritustel teistega kokku saada!

AGA MA VÕIN SEDA KA TELEKAST VAADATA

Jah, võid muidugi. Tänu Jumalale tänapäeva meedia eest! Paljudele on see ainuke viis üritusest osa saada. Kõik ei mahugi lauluväljakule. Kodus vaatamine on palju mugavam. Pole vaja ühistranspordis trügida, kontserdil istekohtade pärast võidelda või selja taga olijate juttu kuulata. Saad olla segamatult üks oma tunnetega. Pärast pole ka vaja kellelegi aru anda, mida see sündmus just sulle tähendas. Palju jääb puudu sellest, mis tekitab osalejate vahel igatsetud „meie-tunde“: ühiselt valatud rõõmu- ja häduspisarad, spontaansed kallistused, ootamatud kohtumised, jagatud muljed ja võhivõõras-telt saadud omakasupüüdmatud naeratused. Sa näed ilusalt programmi, aga jääd ilma ühisest kogemusest.

Tänapäeval eelistavad paljud ka jumalateenistusi kodust jälgida. Internet toob jutlused ja ülistusmuusika ööpäevaringelt koju kätte. Saad olla Jumalaga kahekesi ja oma usus kasvada, aga sul pole osadust teiste kristlastega. Seesama „meie-tunne“ jääb puudu.

LAULUPIDU SAI SELLEKS KORRAKS LÄBI

Lõpukontserdil laulis 100 000 inimest pisarsilmil: „Ilus oled, isamaa!“ Olen tänulik, et seekord sain ka mina seal olla. Minu kui eestlase hing sai küll hoitud. Me ei pea ootama järgmise laulupeoni, et uuesti koos lauldes oma tundeid väljendada ja koos olemisest jõudu saada. Kristlastena on meil eesõigus, et võime seda oma kogudustes teha kogu aeg.

Ekraani ees saad ka olla Jumalaga kahekesi ja oma usus kasvada, aga sul pole osadust teiste kristlastega.



▲ Soome tšelloduetilt – Anna-Maaria ja Olli Varonen – kõlasid pühapäeva hommikutunnil Mozarti, Schuberti, Sibeliuse jt klassikute kaunid heliteosed, samuti musitseerisid nad raudteejaama ees.
Foto: Valdur Vacht

EKB Liidu 25. suvefestival „KÕIGE TÄHTSAM”

Juba veerandsada suvefestivali on EKB Liidu koguduste ja sõprade kallis ühisvara. Alati on koondunud mõne tähtsa teema ümber. Suve alguse kolmel päeval, 28.–30. juunil, oli keskmiselt „Kõige tähtsam“. Keila baptistkogudus võõrustas umbes 650 osavõtjat (peale selle Pere- ja Pildiraadio rahvast). Teekäija alustab suvise suurkohtumise tagasivaadet sõnas ja pildis käesolevas numbris ning jätkab septembrikuus.



▲ Festivali avas ja lõpukõne pidas EKB Liidu president Erki Tamm, Eesti Vabariigi peaminister Jüri Ratas tuli osavõtjaid tervitama koos oma isa Rein Ratasega, Liidu peasekretär Sven-Joonatan Siibak oli kõikjal tegev ja Keila pastor Gunnar Mägi juurde jooksid kokku kõik niidid.
Foto: Valdur Vacht



▲ Loviisa oratooriumikoor, Haapsalu toomkoor ja Keila Miikaeli koguduse koor esitasid rahvast tulvil Miikaeli kirikus Titta Tunkari muusikalise draama „Martin Lutheri ja Katharina lugu“. Koreograafia autor on Titta Tunkari ja muusikaline juht Suvi af Hällström. Foto: Valdur Vacht



▲ Lõputeenistusel teenis kaasa kauni lauluga Kohila baptistikoguduse ühendkoor. Foto: Ermo Jürma



▲ Päevade lõpuosas tänati külalislahke vastuvõtu eest vabatahtlikke, keda seekord oli pea 50, nende hulgas Lootuse Küla mehised mehed. Foto: Merlin Nielsen



▲ Kevin Cardeni fotonäituse „Vastuseid otsides“ digitaalse kunsti võimalusi kasutavad pildid avavad Jumala sõna, nad on nii tekstipõhised kui ka loomingulised. Foto: Valdur Vacht



▲ Reedeõhtune noortefestival „Fusion“ kõlas suure telgi alt vist üle kogu linna. Foto: Merlin Nielsen



▲ Päikeselise pühapäeva üks kõrghetki oli, kui kaks värsket kristlast astusid läbi ristimisvee. Foto: Ermo Jürma

Ristimiseks ettevalmistamise praktika

■ Virve Toomi kokkuvõte oma KUSi lõputööst

■ Foto: Ermo Jürma

RISTIMINE EI EELDA INIMESE
PERFEKTSUST, VAID EVANGEELIUMI
POOLT ÄRATATUD SÜDAMETUNNISTUST
JA USKU JEESUSESSE KRISTUSESSE.



Iga pastori igatsus on juhtida inimesi soovini saada ristitud, mis tähistab uue teekonna algust koos Kristusega. Oma lõputöös püüan mõista, millest lähtutakse ristimiseelset ettevalmistust tehes. Selleks on vaadeldud apostlite praktikat ja küsitud pastoritelt nende kogemusi.

RISTIMISEKS ETTEVALMISTUS – MIKS JA KUIDAS?

Selle lõputöö kirjutamine on olnud teekond. Alustades pastori internatuuri, tekkisid küsimused, kuidas üht või teist asja praktiliselt teha. Siit koorus välja lõputöö teema. Esialgne mõte oli koostada materjalid ristitava ettevalmistamiseks. Kuid selleks, et seda teha, pidi tegema eeltööd. Milleks ristimiseelne ettevalmistus? Kuidas seda teevad kogenud pastorid? Milliseid materjale nad kasutavad?

Tõsi, materjalide koostamiseni ma ei jõudnudki, aga kirjutades lõi silm särama, et nüüd ma juba tean paremini, kuidas seda teha, ja töö lõpus on selleks mõned soovitusel.

Niisiis on samm-sammult otsitud vastuseid, miks ja kuidas teha ristitava eeltööd.

Kuna ristimise praktika sai alguse Uue Testamendi kirjutamise aegadel, siis on töös pööratud just sellesse aega ja Piibli aruande ning mõnede lisamaterjalide põhjal püütud mõista tolleaegset ristimise käsitlust. Erilist rõhku on pööratud ristimise tingimustele ehk sellele, mis toimus enne ristimist.

Samuti on töö käigus läbi viidud uurimus, kus küsitleti pastoreid ja piiblitöölisi Eesti seitsmenda päeva adventistide kogudustes. See annab ülevaate tänapäeva adventkoguduste pastorite nägemusest, vajadustest ja ka vajakajäämistest ristimiseks ettevalmistamisel.

RISTIMISE OLEMUS JA TINGIMUSED

Ristimine tähistab Kristusega lepinguavahekorra astumist ja uue elu alustamist koos Jumalaga, see on inimese vastus Jeesuse lepitavale surmale.

Ristija Johannes sidus ristimise inimese eelneva patukahetsusega. Ristimine sai tema jutluse kulminatsiooniks, millele eelnes kutse patukahetsusele ja meeleparandusele. Kuid Johannes viitas, et tema on eelkäija ja tee valmistaja, kes ristib vaid veega, aga edaspidi tuleb see, kes ristib Püha Vaimu ja tulega (Mt 3:11). Apostlite ristimispraktika kinnituseks on Pauluse käsitus kirjas roomlastele, kus ta seob ristimise Kristuse kannatuse, surma, matmise ja ülestõusmisega (Rm 6:3–5).

Seitsmenda päeva adventistide koguduse käsiraamat sedastab, et ristimine on talitus, kus kõige pühalikumal moel öeldakse lahti vanast maailmast. Need, kes on ristitud Isa, Poja ja Püha Vaimu kolmiknimesse, kuulutavad avalikult oma kristliku tee alguses, et neist on saanud kuningliku perekonna liikmed, taevase Kuninga lapsed. Ristimine on ka kogudusse vastuvõtmine.

See on sisenemine päästvasse lepingu suhtesse Kristusega ning sellesse peaks suhtuma kui tõsisesse ja ühtlasi rõõmsasse vastuvõttu Jumala perekonda.

Töös on välja toodud Juhani Kuosmaneni raamatu „Mida õpetab Piibel“ järgi neli ristimise eeltingimust, mis põhinevad Piibli tekstidel ja apostlite praktilisel. Esimeseks tingimuseks on sõna õpetamine. Jeesuse ristimiskäsk „Minge siis, tehke jüngeriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud!“ (Mt 28:19–20) on selge viide, et enne tuleb sõna õpetada. Ristimisele peab kõikjal maailmas eelnema evangeeliumi kuulutus.

Kaks järgmist ristimise tingimust on sõna vastuvõtmine ja uskumine ning uuestisündimine. Siinkohal selgitab Kuosmanen ka usu olemust. Usk ei ole passiivne teadmatuse olukord, vaid isiklik usk evangeeliumisse, sõna isiklik vastuvõtmine.

Neljas ristimise eeldus on elav südametunnistus. Ristimine on „hea südametunnistuse taotlemine Jumalalt Jeesuse Kristuse ülestõusmise kaudu“ (1Pt 3:21). Ristimine ei eelda inimese perfektsust, vaid evangeeliumi poolt äratatud südametunnistust ja usku Jeesusesse Kristusesse.

Kõik neli eeldust ristimiseks on omavahel väga tihedalt seotud. Õpetamine on ristimiseks ettevalmistamise oluline osa. Usk saab alguse kuuludud õpetusest, sealt edasi saab toimuda

uuestisünd ja pühendumine uuele elule koos Kristusega.

RISTIMISE TULEMUS

Ristimine ei märgista mingi tegevuse või suhte lõpptulemust, vaid uue pühendunud suhte algust koos Jumalaga. Ristimine tähistab vaimulikku tervenemist, uue südame sündi, mis on vastuvõtlik uutele väärtushinnangutele. Püha Vaim on selle protsessi alustaja ja edasiviija.

Nii nagu apostlite ajal, nii ka tänapäeval – kui oleme ristitud Isa, Poja ja Püha Vaimu nimesse, oleme ühendatud taeva jõuga ning pühendatud levitama igavest evangeeliumi. Püha Vaim valmistab meid ette selleks tööks, puhastades südame patust.

TAGASISIDE EESTI ADVENTKOGUDUSTE PASTORITELT

Algristikoguduse ja enda ristimispraktika võrdluses on küsitlusele vastanud pastorid selgitanud, et Piiblit lugedes jääb mulje, et ristimisi sooritati algristikoguduses tavatult ruttu, ilma põhjaliku ettevalmistuseta. Esiteks on piiblilood kirjutatud lühidalt ja me ei tea kõike. Teiseks oli siis ajalooline kontekst sootuks teine. Kogu ühiskond oli religioosne, isegi paganlus kui selline oli religioosne. Inimesed uskusid Jumalat ja teadsid, millised on Jumalale vastuvõetava elu põhimõtted, siis

piisaski Jeesuse kui töötatud Päästja tunnistamisest, et saada ristitud. Meie elame kultuuriliselt teistsuguses keskkonnas ja asume n-ö vaimulikkuse redelil oluliselt allpool.

Ristimiseks valmisoleku kriteeriumiteks on pastorid esile toonud muutused elus ja Pühakirja õpetusega nõustumine. Muutuste puhul on nimetatud päästmise vajaduse mõistmist ja sellega seoses tajutavat hoiakut ning soovi edasi kasvada. Ristitaval peaks olema veendumus ja arusaam kristliku usuelu olulisusest, ta on kogenud meeleparandust ja tõesti soovib edaspidi elada käsikäes Jeesusega, tunnistades, et ta vajab Päästjat igal päeval.

Oluliseks on peetud ristitava osalemist oma koguduse jumalateenistustel ja teistes koguduse algatatud projektides ning valmidust panustada erinevatel viisidel. Valmisoleku kriteeriumina on nimetatud Jumala sõna aluseks võtmist oma usuelule, Piibli regulaarselt lugemist ja uurimist.

Veel tõsteti esile ristitava isikliku Jumala-suhte vajadust. Seda olid sõnastanud vaid mõned vastajad, kuid mõtet toetas üle poole vastanutest. Tegelikult kattub see teema – isiklik suhe Jumalaga – esimesena väljatoodud teemaga ehk elu muutusega, milles on näha käsikäes Jeesusega käimine.

Vastustest tuleb esile, et ristitavatel on usulistel teemadel erinev taust ja teadmiste pagas. Taoline olukord nõuab pastorilt paindlikkust, tarkust ja otsus-

RISTIMISEKS
ETTEVALMISTUS ON
ÜSNA INDIVIDUAALNE
PROTSESS, KUS
PÜÜTAKSE LEIDA
PARIM LAHENDUS IGA
KOGUDUSEGA LIITUDA
SOOVIJA JAOKS.

tusvõimet ettevalmistuse põhjalikkuse ja pikkuse valikul. Ristimiseks ettevalmistuse protsess sõltub töötajaja tunnetusest ja isiksusest, millele lisandub ristimiseks ettevalmistuva inimese isiksus ja tahe vastu võtta õpitavaid teemasid. Seega on ristimiseks ettevalmistus üsna individuaalne protsess, kus püütakse leida parim lahendus iga kogudusega liituda soovija jaoks.

MATERJALID PASTORITELE JA RISTITAVATELE

Töö käigus läbi viidud uurimuse teine osa keskendub abimaterjalidele, mida kasutatakse ristitavate ettevalmistamisel. Kuna puudub ühtne materjal, siis valikute spekter, mida pastorid abimaterjalidena kasutavad, on väga lai. Töös on püütud hinnata nende puudusi ja tugevusi. Läbiv joon ristimiseelse materjali valikul on see, et tuleb käsitleda koguduse 28 põhitõde ja ristitav peab jõudma praktilise kristluse faasi.

Uurimuses selgus, et abimaterjalide mitte kõige parem sobivus on mitmeid inspireerinud neid ise koostama. Selle tulemusel on sündinud ja sündimas häid innovaatilisi lahendusi ristitavate ettevalmistamiseks.

Ilusad materjalid, kas töölehtedena või mingis muus vormis, ei ole eesmärk omaette. See peab olema toimiv vahend, et inimestele tutvustada kristlust, juhtida neid Jeesust vastu võtma isikliku Päästjana ja kutsuda koguduse osadusse.

Loodetavasti innustab tehtud uurimus pastoreid analüüsima oma tööd ja otsima lahendusi, et tõhusamalt juhtida inimesi tunnetuse ja soovini hüüatada: „Ennäe, vesi! Mis takistab, et mind ei võiks ristida?“ (Ap 8:36).

Täispikka versiooni „Ristimiseks ettevalmistamise praktika ja materjalide kasutus Eesti Seitsmenda Päeva Adventistide kogudustes“ saab lugeda KUSi kodulehelt (www.kus.kogudused.ee), valides „vilistlased“. ■



▲ „Ennäe vett...“ Foto: Liina Lukk



▲ Röömsad kirikujuhid (vasakult): Urmas Viilma, Ivo Käsk, Robert Tšerenkov, Alur Õunpuu, Erki Tamm. Foto: Ermo Jürma

PIISKOPPID E TUND

■ Hele-Maria Kangro, Tartu 3D kogudus

Suvefestivali diskussioonide voor sai eriti väärika alguse: nimelt olid avapaneeliks kohale kutsutud Eesti erinevate kirikute juhid. Einike Pilli usutlevate küsimuste peale jagasid kirikujuhid küllalt isiklikult oma tööst, elust, võimalikust teenimisest ja isegi oma nõrkadest külgedest sealjuures.

Teekond kirikujuhiks

Diskussiooni sissejuhatuses tõdes **Urmas Viilma**, et Keilas on tema juured. Tema tee kirikujuhiks saigi alguse sealt, kui ta oli Keila kiriku juures koolipoisina remondimees ja koristaja. „Arvan, et need välimised aknad, mis on Keila kirikul ees, on minu pandud,“ muheles Viilma. Vastuseks küsimusele, kuidas sai temast kirikujuht, tõdes Viilma, et luteri kirikus „ei saa ise hakata kirikujuhiks“, kandidaadid seatakse üles praostkondade (12 üle Eesti) aastakoosolekutel.

Robert Tšerenkov nentis, et vaevalt keegi tahakski enda kandidatuuri püstitada kirikujuhi kohale, sest see on teadupärast „üpris raske ja vastutusrikas amet“. Kui eelmine Eesti Metodisti

Kiriku superintendent oma ametiaja lõpusirgel Tšerenkovi poole pöördus, oli mehe esimene reaktsioon „ei“. „Ajapikku tegi Jumal minu südamega tööd, minupoolne „jah“ ei tulnud üldse kergelt,“ nentis Tšerenkov. Ta palus Jumalalt märki ja kohe järgmisel momendil hakati laulma üht laulu, millega tal oli „oma ajalugu“. Seejärel loeti üks kirjakoht Joosua 1. peatükist, mis teda kõnetas. Nii sai ta kindlust nõustuda.

Ivo Käsk, kes juhib adventkoguduste liitu Eestis ja Baltikumis, lisas, et ilmselt ei saa üheski kirikus oma kandidatuuri ise üles seada. Küll aga rõhutas Käsk, et enne kiriku juhtimist on väga oluline õppida ja kasvada pastorirollis. Tema sai abipastoriks juba 18-aastaselt.

Erki Tamm sai enne EKB Liidu presidendiametit olla mõnda aega liidu peasekretär. Sellele kohale kutsus teda Meego Rimmel. „Mäletan täpselt seda hetke. Mitte kaugel, 12 km Paldiski poole, tegin metsas raieetööd. Olin väsinud. Olin Keila koolis ajaloo- ja ühiskonnaõpetaja ja Allika koguduse pastor, tundsin, et vaimutöö oli ära vä-

sitanud. Jätsin töö koolis ja läksin nagu Peetrus kalale, vana koolivenna juurde metsaraiumist tegema.“ Sealt edasi aga juba peasekretäriks.

Kõige tähtsam

Suvefestivalil, mille pealkiri oli „Kõige tähtsam“, ei saanud tulemata jääda mõni sellele viitav küsimus. Mis on kirikujuhtide jaoks nende töös kõige tähtsam? **Erki Tamm**: „Ühel hetkel tajusin, et mina pean tajuma, kuhu Jeesus tahab minna. Ma võin välja pakkuda väga palju asju meie liidu juhatusele, vanematekogule, konverentsile, aga pean ise enda sees tajuma: Jeesus, kuhu sina oled liikumas? Jumal, mida Sina tahad teha? – Tunnen, et see on saanud kõige olulisemaks minu jaoks.“ **Tšerenkov** sekundeeris: „Kõige tähtsam on suhe Jumalaga ja seda ei tohi ära kaotada, tehes jumalariigetööd.“

Praktiliselt poolelt rõhutati kirikujuhi kui visionääri rolli. „Visiooni andmine on üks kõige olulisemaid asju,“ sõnas **I. Käsk**. **R. Tšerenkov** lisas: „Tuleb määrata suund, kuhu kirikuna liigume.

Olla see, kes suunab ja kes hoiab kiriku visiooni elus.“

U. Viilma sõnul tuleb tajuda „tasakaalu üldpreesterlikkuse ja püramiidi tipus olemise vahel: sul on võimalus näha suurt pilti, on käes ka rohkem informatsiooni kui teistel. Pead kirikujuhina vendade-õdedega osaduslikult koos teenima, kui nad on eri meelt. Ühel hetkel oled sina kohtumõistja – paned käed kokku, kõneled Jumalaga, pead otsustama. Sellega peavad teised arvestama,“ loetles Viilma ja tõdes, et on olukordi, kus häid otsuseid ei ole võimalik teha ja tuleb lihtsalt usaldada Jumalat ning temast kinni hoida.

Ülioluliseks peab **U. Viilma** oma rollis ka ausust. Peapiiskopiks kandideerides tõdes ta mõnede teemade kohta, et pole jõudnud neid selgeks mõeldapalvetada. Ametikohustusi täites on ta olnud aus ka oma piiride ja prioriteetide suhtes, näiteks kui on nädalate viisi kodust eemal olnud, võib öelda, et vajab aega perega ning ei saa ühele või teisele sündmusele isiklikult kohale tulla.

Oikumeeniline koostöö

Igal kirikujuhil paluti hinnata ka, mida omanäolist toob tema juhitud kirik Eesti usumaastikule. **Robert Tšerenkov** osutas, et üldistatult toob iga kirik evangeeliumi rahva sekka ja üks igaüks teeb seda omal moel. Teoloogilise unikaalsuse kõrval on palju olulisem ühine eesmärk – kuulutada evangeeliumi. Mis puudutab metodiste, siis oma suureks rikkuseks peavad nad kolmekeelse õppega seminari, kus tänavu lõpetas kaks tudengit viipekeeles.

Adventiste esindanud **Ivo Käsk** ütles, et nende kogudused püüavad veenda, et hingamispäev on inimese jaoks ja selle pidamine on tänapäevalgi hea mõte. Veelgi enam – see on „eelmaitsse taevast“, nagu ta sõnas. Ta lisas, et muidugi on kogudused kutsunud laiendama jumalariiki. I. Kask sõnastas sihi, et „kõik koguduseliikmed saaksid jüngeriteks ning usu jagamine ja Kristuse juurde kutsumine oleks täisajaga töö“.

Viimasega resoneerus ka **Erki Tamm**, kes sõnas: „Usun, et suurim ressurss kogudusel pole üldsegi see, kuidas oma liikmetelt annetusi efektiivsemalt kätte saada, vaid see on esmaspäevast pühapäevani jüngerina elamine: oma töökaaslaste keskel selle väljaelamine, kes ma olen. Mitte ainult

eestpalvesoovide kirikusse toomine pühapäeval – selleks ajaks võib mõni inimene juba surnud olla –, vaid valmisolek palvetada kohe sealsamas.“

Urmes Viilma väljendas lootust, et need ajad on möödas, kui konfessioonid püüavad üksteist ära muuta. Tulevikute on oikumeeniline koostöö, tõdes Viilma, kes on varasemalt ühiskondlikul tasandil esile toonud, et kristlased on Eestis üks vähemustest. Luteri kiriku eripära vaadeldes tõdes peapiiskop muidugi, et kogudused ei ole „piisavalt dünaamilised, ei lähe sinna, kus on inimesed, vaid oleme mugavusest seal, kus meil on olnud mugav olla 100 või 120 aastat“. Samas osutas Viilma, et võib-olla see ongi luteri kiriku missioon: olla need viimased, kes külasse jäänud inimeste eest hoolitsevad, „kuniks veel viimased korstnad külas suitsevad“, nagu ta poeetiliselt lisas.

Alur Õunpuu tõi välja, et nelipühilased väärtustavad väga oma Loo-tuse küla ja püüavad üleüldse hinnata probleeme ühiskonnas selle pilguga, kuidas nemad saaksid aidata. „Soovime, et saaks rajatud uusi eluandvaid kogudusi. Selles suunas ka tegutseme, et olemasolevad ressursskogudused oleks tugevad,“ tõi Õunpuu välja ka kogudustesse panustamise prioriteetsuse.

„Kõige tähtsam on suhe Jumalaga ja seda ei tohi ära kaotada, tehes jumalariigitööd.“

Tulevikute on oikumeeniline koostöö, tõdes U. Viilma, kes on varasemalt ühiskondlikul tasandil esile toonud, et kristlased on Eestis üks vähemustest.

Arutelu lõpetuseks jagas moderaator **Einike Pilli**, et viinamarjaistandustes pannakse viinamarjataimede rivi ette roosipõõsas, mis on lakmuspabrikas kahjurite jm keskkonnatingimuste osas. Roosipõõsas just seepärast, et tegu on väga tundliku taimega, mida jälgides võib saada mõnelegi probleemile jaole enne, kui see viinamarja kahjustama asub. Tuues selle kujundina üle kirikukonteksti, nentisid mitmed kirikujuhid, et koguduste jaoks on need „roosipõõsad“ noored. Jälgigem siis noorte käekäiku ja mõtteid oma koguduse keskel! ■



▲ Festivalipäeval peatus Keila baptistikoguduse ees linnarong, tänaval reastusid infolaud ja raamatuletid, hoovi kattis telgikatus, lauljad-kõnelejad astusid üles mobiilsel laval. Foto: Valdur Vacht



▲ Lastetöö paneelis osalesid (vasakult) Ilmar Tomusk, Karita Kibuspuu, Jane Üprus ja Mati Ilmjärv. Foto: Ermo Jürma

„Minu lapsed ei ole minu sarnased”

■ Hele-Maria Kangro, Tartu 3D k oğudus

Laste kaasamisest kõnelevas diskussioonis, mida modereeris **Elina Kivinukk**, jõuti järeldusele, et tuleks mõelda samm ette. Selleks tasuks küsida: kuidas tunneksid koguduses end teretulnuna lapsed ja noored, keda täna veel meie keskel ei ole?

Rääkides laste kaasamisest, ütles pereterapeut ja viie lapse ema **Karita Kibuspuu**, et kaasata saab alati. „Juba üheaastane suudab piparkoogitainast patsutada,” tõi ta näite. Ta teab omast käest, et kaasamine on õpitav isegi sellistele vanematele, kes kalduvad ise kõike ära tegema. Oma lapsepõlvkodus sai Karita just sellise eeskuju ja alguses tegi sedasama, kuid on nüüdseks ümber õppinud ning näeb laste kaasamist väga loomulikuna.

Sellesse, et lastega saab kõike koos teha, usub ka **Jane Üprus**, kes on koos abikaasaga korraldanud Alfa-kursusi abielu ja teismeliste kasvatamise teemal. (Kursuste autor on Alpha orga-

nisatsioon Londonis ja materjalid on tõlgitud eesti keelde.) Nähes kogudust kui laiendatud perekonda, leiab Jane, et sealgi saavad pisemad ja suuremad lapsed kaasa aidata.

Lastekirjanik **Ilmar Tomusk** rääkis, kuidas nemad abikaasaga kaasisid lapsed oma pereellu juba ammu enne, kui nad üldse sündisid. Seitse aastat olid nad abikaasaga kahekesi ja arstid ütlesid, et nad ei saagi lapsi. „Kirikuõpetaja julgustas, et Jumal suudab mittemillegi teha kõik – vaadake universumi! – ja ütles: „Uskuge, et teil on lapsed olemas, ärge halisege.”“ Ilmar ja ta abikaasa arutlesid seepeale lastekasvatamise üle ning visioneerisid end perekonnana. „Kui saime teada, et ootame last, olin mõttega harjunud. Hakkasin rääkima kõhubeebiga, et praegu on Nõukogude Liit olnud, aga nüüd tuleb Eesti aeg,” meenutas Ilmar. Lapse sünniks oli tal suisa kõne valmis kirjutatud, mille haiglas ette luges.

Rakvere arstid olevat seepeale kostnud, et nii naljakat sünnitust pole nad enne näinud.

Nii lapsevanema kui lastekirjanikuna hindab Ilmar lapsi kõrgelt. „Lapsed tabavad silmakirjalikkuse kohe ära,” nendib ta ja tõdeb, et koguduski peaks olema aus ja läbipaistev. „Ei tohiks jätta väljapoole muljet Potjomkini külast, et meil kunagi keegi ei eksi, kunagi ei vaidle. Tegelikult oleme tavalised inimesed, kellele Jumal on armu andnud. Erinevad inimesed on meie juurde oodatud: Jeesus näitas ka, et Sakkeuski võis tulla,” sõnas ta. Seda, et kogudusel just koos lastega on, mida ühiskonnale anda, usub ka **Karita Kibuspuu**. Tema sõnul võiks need, kes on katkistest peredest või kogenud valusaid inimsuhteid, näha koguduses, kuidas toimivad perekonnad, kuidas andeks paluda ja andeks anda, ära leppida. ■

Kuidas tunneksid koguduses end teretulnuna lapsed ja noored, keda täna veel meie keskel ei ole?

Paneelis osalesid (vasakult) Eli Kõllo, Ermo Jürma, Jaan Jaani, Ulvi Põllu. Foto: Urve Jürma



Kõige tähtsam vanaks saamisel

■ Hele-Maria Kangro, Tartu 3D kogudus

Elame vananeva rahvastikuga ühiskonnas. Majanduslikus plaanis toob see riigile muidugi suuri väljakutseid, kuid vaimses ja emotsionaalses mõttes ei tasu muretseda. Vanaks saamine on hea ja loomulik, eriti kui on inimesi, kes suudavad seda inspireerivalt teha. Festivalipäeva kõige muhedam diskussioon oli kahtlemata see, kus elurõõmsad ja elukogenud usklikud jagasid, kuidas edukalt vananeda.

Liidu sekretär **Marika Nigulas** modereeris arutelu ja tõi kohe alguses välja 2017. aasta prognoosi, mille järgi aastaks 2042 on iga kolmas inimene Eesti Vabariigis 65 või vanem. See öeldud, tutvustas ta väga aupaklikult, oma malbel ja karakterisel moel, kõiki paneelis osalejaid – inimesi, kes vananemist ei karda, vaid oskavad sellest rõõmu tunda. Tutvustusvoorus nentis **Ulvi Põllu**, et olulisem tiitlitest on mõju ja n-ö jalajälg, mille endast jätame. „Meenus, kui mu isal aastaid tagasi Keilas paluti sõna võtta. Loeti ette tiitleid, mida oli päris palju, ja siis ta ütles iseenda kohta: „Olen armusaanud patune.“ Võin sedasama öelda.“ Paneelis osalesid veel Liidu raamatupidaja **Eli Kõllo** ja endine politseikaplan **Jaan Jaani**.

Seesmine inimene uueneb

Et juttu oli ennekõike vananemisest, kõlas avaküsimus: kes on vana inimene?

Eli Kõllo hinnangul see, kes ennast ise vanaks peab. „Kuigi meie väline inimene kulub, uueneb seesmine inimene ometi päev-päevalt,“ tsiteeris ta Pühakirja ja lisas, et „kui süda sees noor, siis kuidagi ei lähe vanaks. Usun, et me valmime igavese nooruse jaoks – see kest peabki kõdnema, aga nii palju põnevat on veel ees! Vanemas eas on kuidagi silmad avanenud: Looja on loonud mind enda jaoks, sisu peab saama uueks ja seda tuleb valvata.“ **Ermo Jürma** meenutas, kuidas ta onu ütles, et kes noorelt ei ole revolutsionäär, sellel pole südant sees, kes vanana pole konservatiiv, pole midagi õppinud. „Nii et kes on midagi õppinud, tere tulemast minuvanuste sekka!“ Muuhulgas tõi ta ka välja, et on suvefestivalil (algusaastatel nimetati seda konverentsiks) juba 24. korda!

Vastajad said tagasi vaadata möödunud eluetappidele ja tuua välja olulisema. **Ulvi Põllu** jaoks oli kolm tähtsat momenti: päästetud saamine ja ristimine ning poja sünn. „Palusin, et laps oleks terve, musikaalne ja teeniks jumalariiki – need kõik on täide läinud!“ ütles ta tänulikult. **Eli Kõllo** kolm valitud elusündmust olid: kui ta läks tööle raamatupidajana; kui onkoloogiahaiglas elule tagasi vaadates tundis, et Jumalaga on asjad korras ja igavik sai selgeks; ning kui ta tänu „Jumala huumorimeelele“ veel ka EKB Liidu raamatupidajana tööle asus. **Jaan Jaani** kolm verstapos-

ti olid: „noorus, mis ei tule iial tagasi“; vaimulikuks ordineerimine, mil ta alustas tööd Kundas ja Viru-Nigulas; ning lesestumine, sest siis „pidi hakkama teistmoodi elama ja mõtlema – see oli keeruline“.

Leinaga tuleb elada

Leina kõikehõlmavusest rääkis ka **Ulvi Põllu**, kes on samuti abikaasa matnud. „Lein on nagu krooniline haigus, sellega tuleb õppida elama. Alguses on valu väga terav, siis õpid sellega olema, ega see valu kuhugi ei kao, aga läheb järjest tuimemaks,“ sõnas ta. „Tuleb usaldada Jumalat, näha, mida Jumal tahab uue olukorra kaudu rääkida. Tuleb kasutada võimalusi, et rohkem olla nendega, kes meile on jäänud,“ lisas Ulvi.

Eli Kõllo teab kahjuks samuti, mida tähendab hüvastijätt oma elu armastusega. Õigupoolest ei jäänud aegagi hüvasti jätta, sest surm tabas äkitselt. „Pidime minema külla, ta kukkus ja teda polnud enam. Läksin tuppa ja meenus laul: „Kui Jumala rahu on hinge sees mul, siis kõlab ka tormide sees, mu südames ikka see rõõmustav laul – mul on hea, mul on hea Jeesuses.“ Olin elanud abielus 44 aastat, tegime plaane, et kui pension tuleb, saame olla palju koos, aga läks hoopis nii.“

Järg septembri Teekäijas



▲ Salemi pühapäevakool 1980. aastate alguses – taga keskel õpetaja Kersti.

62 aastat Saalemis

■ Aime Järv, Salemi koguduse liige

Mind ristiti 18aastasena. Pärast ristimist tundsin ma suurt puhtust. Kogu mu hing ja ihu oli nii puhas, et ma ei julgenud end liigutada, kartsin end määrida. Keegi saalist nägi inglit ristimisbasseini kohal. Küllap taevainglid rõõmustasid, et kolm noort inimest liideti Jumala kogudusega.

Olen kogu elu olnud koguduse keskel. Seetõttu on ka mälestusi palju.

Kogudus oli tõeline vaimulik perekond. Kasvasime kõik koos – vanad ja noored. Oli see sünnipäev, jõuluõhtu või muu koosviibimine – ikka koos.

Lugesin Siiraki tarkuseraamatust (vanas tõlkes): „Kui oled leidnud inimese, kes on tark, siis kuluta aegsasti tema ukse treppisid.“ Õppisin selle pähe ja nii me kulutasime pastor Paul Himma, Alfred Liini ja mitme teise treppisid, et vaimulikku tarkust saada, mis on meil aluseks siiani.

Vastpöördunud pandi tööle. Pühapäevaõhtuti olid evangeelsed tunnistused. Alati pidi valmis olema kas luuletuse või sõnaga. See hoidis vaimulikult vormis.

Pärast koosolekut selgitas Paul isalikult, mis oli tunnistuses hea ja mis läks viltu. See kasvas vaimulikult ja õpetas väljendusoskust. Kord tõi ta näite: „Kui inimesel üks käsi siduda keha külge ja seda pikemat aega ei kasutata, siis käsi sureb – nii ka paljude vaimulikud anded surevad, kui neid ei kasutata.“

Paastumisest. Vend Liin rääkis mei-

le, et kui ta usklikuks sai, siis ei teadnud ta paastumisest midagi. Kord tuli kogudusse Tallinnast öde, kes tegeles vanadega. Tal oli väike laps kaasas. Ta rääkis kogudusele paastumise vajalikkusest. Laps hakkas äkki kõvasti nutma. Öde ütles: „Vaenlane ei taha, et paastumisest räägitaks.“ Liin mõtles, et kui vaenlane ei taha, siis peab see hea asi olema, ja otsustas üks kord nädalas, reedeti, paastuda. Seda ta tegi ja see oli talle õnnistuseks.

Hiljem kohtusime vene vendade ja õdedega. Neil oli paastumine sagedane võitluse vahend. Ka meie õppisime paastudes paluma. Mitmed isiklikud otsused ja probleemid lahenesid mul palve ja paastu kaudu. Üks kord kuus, osasaamise pühapäeva eelne laupäev, oli koguduse palve- ja paastupäev.

Vanade, haigete ja surijate hooldamine. Noored tõmmati ka sellesse töösse. Käisime abis puid lõhkumas. Ma ei mõista siiani, kuidas ma küll puudest jagu sain, sest olin väike ja kõhn. Ju valisin kõige väiksemad halud. Viisime ka vaestele toitu ja külastasime vanu. Meenub, et koguduses oli üksik surija vähihaige. Tegime tema valvamiseks ööpäevaringse valvegraafiku. Kogemusi mul ei olnud, kuid veeklaasi oskasin anda. Teised valvajad olid tublimad.

Kõik need kogemused on elus vajalikud olnud. Need on ainult mõned küllud minevikust. ■

Salemi kogudus sai 100-aastaseks

■ Toivo Pilli, Salemi koguduse pastor

Metsas paistab kõigepealt silma alusmets. See kasvab kiiresti ja selle õied teevad rõõmu. Aga põlispuude ladvad on nii kõrgel, et neid ei oska kohe märgatagi. Vanade puude juured ulatuvad sügavale ja kaugemale. Ja ometi on keskkonna seisukohalt mõlemad tähtsad: põlispuud ja alusmets. Nii on tarvis ka uusi ja vanu kogudusi. Esimestel on energiat ja kiiret kasvu, teised kannavad aastate kogemust. – Nii alustas Salemi koguduse 100. aastapäeva jutlust Joosep Tammo.

Usklik-kogudus alustab

Tartu Salemi koguduse lugu õpetab, et väikesest algusest võib kasvada elujõuline vaimulik töö. Sada aastat tagasi oli Tartus Võru tänaval kogunev usklite rühm veel ebakindel ja heitlik. Mitmed vennad-õed olid äsja maalt linna kolinud. Kui otsustati 24. detsembril 1919 oma tegevus ametlikult registreerida, käis alles vabadussõda. Tartus peeti Nõukogude Venemaaga rahuläbirääkimisi. Keskkond polnud uue koguduse rajamiseks just kõige soodsam.

Kuid vabausukogudus, nagu seda osadusühma nimetati, ei pannud suurt rõhku arutamistele ja väljendas oma usku lihtsalt. Usaldati Jumalat, palvetati, ja kui tarvis, parandati meelt ja loodeti Jumala abile. Sissekanne 31. jaanuarist 1920 ütleb: „Jumala abiga alustab noor ja väike usklik-kogudus oma esimest aastakäiku ja unustab kõik

Üks on aga kindel: Jumala märkmetes on iga nimi ja iga heategu kirjas!

oma vead ja nõtrused ja rumalused kui ka eksitused ära... vanasid asjasid ja vigasid ei tooda enam ette, vaid kõik on peakoosolekul läbi räägitud ja üks-teisele andeks antud ja ära unustatud.“ Hiljem liitus kogudus priilastega ja sai nimeks Saalemi priiusühing.

Suured muutused toimusid nõukogude ajal. 1946. aasta lõpul liitusid võimude survele Saalemi priiusklikud ja kohalikud nelipühilased. Ega valikuid palju olnudki. Kõigil oli veel meeles, kuidas 1941. aastal arreteeriti nelipühilaste juhid – Nikolai Maasing ja Herman Söderlund. Mõlemad surid vangilaagris. Punavõim tegi karimil moel selgeks, et vastuvaidlemisele ruumi ei jäeta. Pealegi, mingi vaimulaadi ühtsus oli mõlemal kogudusel ilmselt olemas. Uueks juhiks valiti **Paul Himma**, kes jäi koguduse esivaimulikuks 26-ks aastaks.

Kaks pikaagest pastorit

Paul Himma kujundas kogudust suurel määral: sõnakeskemaks ja tasakaalukamaks, samal ajal suunates koguduse liikmeid pühendunud elule. Kui varem oli koguduse palvetundides valjuhäälselt hüüdmist ja hõiskamist, siis Himma tegi sellisele palvestiilile järk-järgult, kuid kindlalt lõpu. See ei tähendanud, et poleks väärtustatud sisemist põlemist ja innukust, kuid neid omadusi tuli kasutada teeniva-



▲ Palvemajas Võru tänav 18 tegutses kogudus aastatel 1919–2000.

teks tegudeks, isiklikuks evangelismiks ja piibelliku eluviisi teostamiseks. Märksõna „pühitsus“ muutus keskmaks, mõnikord, ja küllap tahtmatult, misjonliku aktiivsuse arvelt.

Aastal 1972 valiti kogudusele uus juht – tollase nimega presbüter. Selleks sai Pärnust pärit **Jüri Jürgenson**. Teda iseloomustas püsivus ja leplikuse taotlemine. Vahest ei olnud uue pastori jutlused nii säravad kui senise hinge karjase kõned, kuid tema isiksus tekitas alati usaldust ja sõnavõttudes oli lähimõeldud sisukust. Vabaduse saabudes 80ndate lõpul julgustas Jüri Jürgenson kogudust ehitama uut kirikut.

Ega terve kogudus ehitusplaanidele kohe „Hurraa!“ ei hüüdnud. Ehitamise poolt oli 47, vastu 14 ja erapooletuid 7 inimest – seega sai ettepanek napilt 2/3 koosolekul osaleja toetuse. Kas saame nii suure tööga hakkama? Kas uus kirikuhoone täitub tegevuste ja inimestega?

Järgnevad aastad näitasid Jürgensoni ja teiste ehitusele käed külge pannud abiliste töö head vilja. Ei ole võimalik loetleda kõiki, kes aitasid kaasa Salemi uue kiriku ehitusel. Nimetan Merike ja Kalev Uudamit, Harald Lihti, Adu Saart, Toivo Rooset ja Eino Järve, samuti Loretta ja Ralph Girlinghouse'i ning mitmeid meeskondi USA-st ja mujalt. Arhitekt Maarja Nummert kavandas kauni ja valgusküllase püha-

koja. Kuid see on ikkagi ainult loetelu algus... Üks on aga kindel: Jumala märkmetes on iga nimi ja iga heategu kirjas! Uue kirikuhoone peasaal õnnistati sisse 11. juunil 2000. aastal.

Uus hoone, uued võimalused

Värsket jõudu ja evangelistset võimekust tõi kogudusse uue pastori, **Meego Rummeli** tööleasumine 2001. aastal. Koguduse liikmeskond kasvas 136-lt kuni 249-ni (2010. aasta lõpul). Rummel pani erilist rõhku noortetööle. Salemist lähtunud tuumik rajas 2006. aastal Risttee koguduse ja 2011. aastal sai alguse 3D kogudus. Umbes samal ajal tegutsema hakanud ingliskeelne kogukond Tartu International Fellowship iseseisvus 2016. aastal. Salemi on neisse algatustesse panustanud mitmete tublide inimeste näol ja rohkete palvete teel, kuid sel viisil andes ei jää keegi vaesemaks. Ja mis kõige tähtsam – kasvab Jumala riik.

Täna on ligi 300-liikmeline Salemi kogudus Tartu linnas tuntud usukogukonnana, kes on avatud ühiskonna ja kaasinimeste teenimiseks. Moto „Jaga oma parimat!“ ei ole ainult sõnakõlks, vaid Salemi-rahvas püüab seda tõeks teha: tunnistades Kristuse elumuutvast väest; pannes käed külge seal, kus abi tarvis; palvetades maailma eest, kes ise ei oska palvetada; ja tehes koostööd kõigi hea tahte inimestega. Nii toimubki usus kasvamine – Kristuse sarnasemaks. Nii täidab kogudus oma kaht peaülesannet – kuulutada evangeliumi ning armastada Jumalat ja ligimest. Nii on ta tunnistavalt inimeste keskel ja aitab muuta Jumala armastust nähtavaks. Ülejäänud on Jumala käes. ■

◀ Salemi kogudus ühendab erinevaid põlvkondi. Pilt on tehtud pärast aastapäeva tänujumalateenistust 16. juunil 2019. Foto: Kristiina Ernits



40 aastat koos Jumalaga

■ Enn Veevo, Palade koguduse pastor

▲ Kukka rannal (vasakult) Peeter Liik, Kaja Liik, Rutt Luha, Enn Veevo, Ene Rahurand, Mare Strutinskaja, Marje Vaks, Vaike Vahesalu, Tarmo Lige, Tiit Leis, Kaie Kant, Silja Põllu, Kersti Kanarbik. Foto: Tarmo Kähr

30. juunil 1979, õhtul kella kuue paiku astusid Hiiu maal Kukka rannas ristimisvette 15 noort, vanuses 12–17 aastat, et kinnitada oma soovi elada koos Jumalaga. Meie ees kõndisid pastorid Ado Kaups ja Udo Veevo. Küsimused ja vastused olid esitatud juba varasemalt Palade palvelas, nüüd toimus kõige olulisem – ristimistalitust. Liitusime Hiiu maa erinevate kogudustega, kuid meid kõiki sidus Kärkla koguduse palvela.

Olles juba lastetöö eest väljas, sai meie töö keskmeks noorteansambel, kelle tegevusele liitusid Udo Veevo regulaarsed pühapäevaõhtused piiblitunnid, suvelaagrid ja mitmed muud ühisüritused. Suurt eeskuju andis 1978. aastal Tallinna külastanud Oral Robertsi ülikooli bänd Living Sound, aga samuti ansamblid Effataa ja ICHTYS ning paljud teised. Mingisugusegi helitehnika saamine oli tõsine väljakutse, sest isegi pea mängukõlbmatuid vene pille oli võimalu poest osta. Seega tuli kõike kombineerida, ise ehitada ja ümber ehitada. Väikeseks tunnustuseks tollasele tegevusele oli kutse Piiblipäevadel esinemisele.

Tegevuse kulminatsiooniks sai 1979. aasta jõuluõhtu. Kärkla koguduse koo-

rijuhi ja ammendamatu ideegeneraatori Viljo Liigi abil oli ette valmistatud üsna ambitsioonikas kava, mis sisaldas nii klassikalisi jõululaule kui ka rokkan-samblile seatud katkeid Händeli „Messiasest“.

Ansambli liikmed olid kutsunud kohale oma koolikaaslased ja suur osa neist tuligi. See oli stagnatsiooniaja kohta harukordne – palvela täis noori inimesi. Eks õhevil olime meiegi, kuniks uksest astusid sisse kooli õppealajuhataja ja partorg. Me siiski jätkasime oma kava, kuigi mõni nõrganärvilisem kuulaja tormas uksest välja. Hiljem kutsuti meid muidugi kooli juhtkonna ette ja koguduse juhid maksid trahvi.

Tegevus jätkus pisut tagasihoidlikumast mastaabis veel umbes aasta, kuniks Hiiu maalt lahkus mandrile õppima ansambli juht Peeter Liik ja järje võtsid üle nooremad noored. See on aga juba järgmine lugu.

Tagantjärele võime vaid imetleda tollaste kogudusejuhtide heasoovlikku toetust. Lisaks võimuorganitele tuli ju vastust anda mõnegi koguduseliikme ees, kellele see muusika – trummid ja elektripillid ebasobivad tundusid. Samas

kasvatas usalduse tunnetamine ka meie vastutust.

20. juulil kogunes enamuse 40 aastat tagasi ristitud noortest taas Paladele, et sõita sealt edasi Kukka randa – ristimiskohta. Enam ei olnud võimalust tänada kõiki meie tollaseid juhatajaid. Süütasime küünlad Ado Kaupsi, Teedy Tüüri, Udo Veevo ja Emil Vausi haudadel. Paljud meist tunnistasid, et just ülalnimetatud olid need, kellega koos palvetades anti oma elu Jumalale.

Rõõm oli anda tänukaart meie tollasele muusikalisele juhile Viljo Liigile ja tema abikaasale Ilmile, kes toona meid koos trummide ja kitarridega iga nädal oma elutuppa mahutasid.

Õhtu veetsime Jausa külas koduses Siimu talus, kus kinnitasime keha, kuulasime imekombel säilinud ja restaureeritud muusikasalvestusi ja vaatasime samast ajast pärinevaid fotosid.

Viljo Liik ütles 40 aastat tagasi jaanipäeval lõpetajate õhtul: „Suurim rõõm oleks, kui paljude aastate pärast saaksin teid kõiki kord koos näha. Ja siis ei oleks keegi seda varandust oma südamest kaotanud.“ Täname Jumalat, et see soov on täide läinud. ■



▲ Pühapäeval sisustasime Kärkla baptistikoguduse jumalateenistuse. Laulsime oma 40 aasta taguseid laule, tunnistasime ja lõpuks jutlustas Peeter Liik. Foto: Tarmo Kähr



Rahvas raamaturiilite vahel ehk Seminar raamatulaat

Kõrgem Usuteaduslik Seminar kolib sügisel Tartust Annemõisa 2 õppehoonest Tallinna – Koskla 18. Seoses sellega vaatas kool kriitilise pilguga üle kogu oma raamatukogu. Leiti palju häid, põhiliselt veidi varasemate väljaandmisastatega raamatuid, mida TASUTA ära anda. Kogunes tuhandeid eesti-, soome-, inglise-, vene- ja saksakeelsed raamatuid.

5. augustil oli raamatukogu rõõmsat sagimist täis, sest midagi leidis riulilt iga huviline. Mõni oli tulnud kohvriga, keegi teine kastiga. Kogu minnes olid need sisukaid raamatuid täis.

Palusime tulijatel toetada annetusega raamatukogu arendust ja uute raamatute ostmist. Esimesel laadapäeval kogunes juba 218 eurot. Suur tänu!

Seminari raamatulaat toimub üks kord veel: reedel, 30. augustil kell 9–17. Tulge vaatama ja osa saama! ■

Kaubandussõda võib puudutada ka Piiblit

Ameerikas võib tekkida Piiblite põud. Seda kardavad eksperdid juhul, kui president Donald Trump eskaleerib kaubandussõda Hiinaga edasi. Aktuaalseks on tõusnud karistustollid Kaug-Ida raamatute impordile. See puudutaks ka Piibleid, mida Ameerika turu jaoks trükitakse põhiliselt Hiinas. Oma-omased trükikojad ei oma nimelt piisavalt masinaid ja kvalifitseeritud personali, et trükkida spetsiaalsel õhukesel paberil Piibleid, hoiatab baptistide informatsiooniteenistus. Edasi öeldakse, et kui need tollid tõesti tulevad, muutuks kirikute ja misjonioorganisatsioonide töö raskemaks. Sest nemad jagavad sageli huvitunutele Piibleid tasuta. Nii kahjustaks Trump just vagade valgete kristlaste klientuuri, kes oluliselt aitasid teda ametisse. Mark Schoenwald, ühe kristliku kirjastuse juht, väljendab seni siiski ettevaatlikku kriitikat. Valitsus ei ole tollide puhul seni osanud Piiblite väljaandmisele võimaliku mõjuga arvestada.

Kuid see ring võib puudutada ka teisi regioone. ■

Christ in der Gegenwart 30/2019

Koostöö Whittieri kogudusega jätkub

■ Erki Tamm, EKB Liidu president

Juuliku lõpus külastas EKB Liitu Whittieri koguduse 15-liikmeline delegatsioon.

Koostöö Kalifornias tegutseva kogudusega ulatub 20 aasta taha. Ühiselt oleme võinud teha Jumala riigi tööd, kuulutades evangeeliumi ja teenides inimesi. Toimunud on hulgaliselt vastastikuseid külaskäike. Üks koostöö initsiaatoritest, Whittieri koguduse eelmine pastor Bill Ankerberg, on läbi aastate kaasanud Eestimaad külastama suure hulga ameeriklasi. Koostöö ühe kogudusega on laienenud partnerluseks Converge'iga. Ameeriklaste abiga on korraldatud pastorite väljasõite Saaremaale, toetatud noorsootööd, õppetegevust ja koguduste ettevõtmisi. Üheks suurtoetajaks neil aastatel on olnud perekond Attwood.

Nõmme baptistikoguduses 28. juulil toimunud vastuvõtul osalesid koguduste esindajad, kes on saanud julgustust Bill Ankerbergi, Ron Larsoni ja paljude teiste sõprade armastusest ning teenimisest.

Esimest korda Eestit külastanud Whittieri koguduse praegune vanempastor John Riley ja misjonipastor Rebecca Rodriguez kinnitasid, et koostöö jätkub. Läbi paljude sõnavõtte kordus sama mõte, et see pole olnud üksnes projekt, vaid loodud on hulk väärtuslikke suhteid, mis kannavad vilja Jumalale austuseks ja õnnistuseks inimestele.

Juuli viimasel nädalal kohtusid Whittieri sõbrad EKB Liidu juhtidega, külastasid paljusid kogudusi ja osalesid noortelaagrites. ■

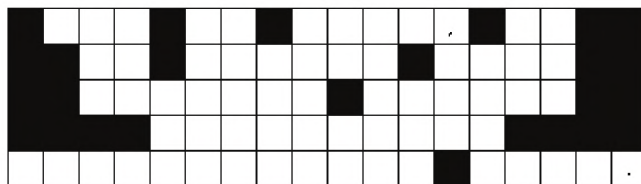
▼ Whittieri koguduse külalised ja EKB Liidu juhatus Koskla tänava keskuse renoveeritavates ruumides.



Miks oli apostlitel vaja endale abiks diakoneid?

Ruudustikus on vasakult paremale lugedes üks mõte Piiblist. Iga täht ruudustiku all on õiges tulbas, ent mitte õiges järjekorras. Kui paigutad tähed tagasi ruudustikku, saad piiblisalmi, mis vastab pealkirjas olevale küsimusele. Sõnavahesid tähistavad mustad ruudud. Kõik salmis olevad kirjavahemärgid on ruudustikus ette antud. Piiblisalm on võetud 1997. aasta piiblitõlke järgi.

Eelmise Tähesaju „Kui põhjalikult näeb Jumal oma loodut?“ lahendus on kirjas Hb 4:13: „Ükski loodu ei ole tema ees nähtamatu, vaid kõik on alasti“.



L A S S
I E V O L D A B Ä Ö E A
K D H J U M I T J E M E E S
O E Ö R O I L A L A E T E E T
T S M E U E A U E O D I S T N S T

Talutubadest linnakirikutesse ehk miks õppida teoloogiat?

■ Einike Pilli, KUSi rektor



Siiras piibliuurimine talutubades oli samuti teoloogiline tegevus.

Mõnikord on kuulda ütlemist, et teoloogiline haridus ei olnud Eesti vabakoguduste alguloos tähtis. Et meil oli talutubades ise Piiblit lugenud meeste siiras usk ja sellest piisas, et evangeelium leviks ja inimeste elud muutuksid. Küsisin järele meie liidu ajaloo ja identiteedi uurijalt Toivo Pillilt.

Toivo vastas: „See ei vasta tõele. Juba meie liidu koguduste algusaegadel sada ja rohkem aastat tagasi oli teoloogia õpingutel ja teoloogilisel mõtlemisel väga oluline koht. Andres Tetermann, hilisem vaimulik juht, uuris Uut Testamenti nii saksa kui kreeka keeles, et paremini mõista ristimise tõde ja tähendust. Konverentsidel arutati teo-

loogilisi küsimusi, mõnikord põhjapanevaid teemasid, mõnikord elu-olulisi asju. Adam Podin käis misjonikoolis Inglismaal, ja Hamburgi seminaris õppisid vahetult pärast esimest maailmasõda Karl Kaups, Johannes Lipstok ja teised. Oli küll tähtis – ja seda nii mitteformaalse kui formaalse õppimise mõttes.“

Aga miks peaks tänapäeval, kui nii palju jutlusi, artikleid, „podcaste“ ja raamatuid on saadaval, ikka veel teoloogiat õppima? Selleks on kaks olulist põhjust:

Teoloogia on kogukondlik, mitte individuaalne tegevus.

Meil on vaja „tõlgendusraamistikku“, millest lähtuvalt kõike muud mõista.

Vabakiriklik teoloogia ei ole kunagi isoleeritud personaalne harjutus.

See on üksikkristlaste, üksikkoguduste ja koguduste liidu (ning selle õppeasutuse) ühine otsing Jumala sõna ja Vaimu eneseilmutuse järele. Üksikkristlasel on vaja kogukonda ja kogudust, üksikkogudusel on vaja koguduste osadust ja ühist usuliikumist, et Jumalat ja tema tegutsemist paremini mõista.

Teoloogiat ei saa importida. Lõpuks pole meie rahvast valusalt räsitud ja siiani halvasti mõjuvad ristiõjad muud kui teoloogiline imperialism. Või uus-kalvinistlikud „immigrandid“ või nende jüngrid, kes püüavad siinsetele kogudustele võõraid arusaamu jõuliselt ette kirjutada.

Ei, teoloogia peab olema loodud kohapeal, kohalike koguduste ja usklikte palvetes, aruteludes, tunnistustes, lauludes ja jutlustes. Ja kui kogudustesse kogunenud usklikte usuväljendused inspireerivad koguduste liidu ühist teoloogia sõnastamist ja õpetamist, on see meie kõigi ühiselt loodud teoloogiline arusaam Jumalast. Seepärast on tõeline teoloogia loodud kohapeal, konkreetsetes ajas ja ruumis, kohalike inimeste poolt, Jumala sõnast ja Vaimust inspireerituna. **Tõeline vabakiriklik teoloogia on nii kogukondlik kui kontekstuaalne.**

Aga kas me ei võiks lihtsalt lugeda Piiblit ja elada selle järgi? Ilmselt oleme kõik kokku puutunud sellega, et ühte ja sama kogemust tõlgendavad inimesed erinevalt. Seesama juhtub ka



▲ Konverentsid on hea koht, kus koos kontekstis teoloogiat uurida. Foto: KUSi arhiiv

ühte ja sama Piibliraamatut lugedes, eriti arvestades, et see koosneb kuuekümne kuuest eri ajal kirjutatud ja eri stiilis raamatust. Tegelikult ka need, kes ütlevad, et nemad ei tõlgenda, tõlgendavad ometi. Nad valivad lihtsalt need tekstid, mida nad oma sõnul ei tõlgenda. Mida segasemaks lähevad ajad, mida enam levivad „uue vaimsuse“ ideed ja hägused variatsioonid, seda enam vajame selgeid teetähisteid. Rääkimata igasugustest imporditavatest kristluse piirimaadele jäävatest tõlgendustest. Seepärast vajame oma usuliikumise tõlgendusraamistikku, millega Piiblit lugeda ja kõike muud kuulata.

Ühel võimalikul tõlgendusraamistikul on kolm tasandit või kontsentrilist ringi. Esiteks, need arusaamad ja õpetused, mis meid seovad kogu kristliku maailmaga, kõigi kristlike koguduste ja kirikutega. Neid nimetatakse **dogma-**
deks. Dogmade hulka kuulub usuväide, et Jumal on Isa, Poeg ja Püha Vaim. Et Jeesus on inimeseks saanud, neitsist sündinud Jumala Poeg, kes lunastas ristil surres ja üles tõustes pattulange-
nud inimkonna. Dogmaks võib pidada ka, et ülestõusnud Kristus rajas maa peal oma koguduse, kes on kutsutud ja läkitatud kuulutama pattude andestust, armu ja igavest elu kogu maailmale, muutes nii inimelusid kui ühiskondi. Kui kristlik maailm kaotaks ühised dogmad, kaoks kristluse unikaalsus kõigi teiste uskude seas. Kaoks kristluse olemus.

Järgmine tõlgendusraamistiku tasand on **õpetused** (ingl *doctrine*). Õpetused on midagi, milles kristlikud kirikud võivad olla eri meelt. Näiteks kas risti takse lapsi või täiskasvanuid; kas sõjas võetakse relv kätte või mitte; kas abielu on sakrament või inimeste lubadus, millele vaimulik õnnistust palub; kas preestritel on eriseisus või kas nad võivad abielluda; kas pühaõhtusöömaaeg on mälestussöömaaeg või armulaud – ja mida see tähendab. Neid näiteid on palju enam. Teoloogiaõpingud aitavad mõista nende erisuste olemust ja põhjuseid ning õpetavad argumenteerima, miks on meie kogudus just selline: ristides isikliku usu peale Jeesusesse, paludes õnnistust abielu üle, julgustades Jumala teenimist terve vaimuliku perekonna ja kogukonnana ning uskudes, et inimese ja Jumala

vahele ei ole tingimata vahendajat vaja. Ja mida me seejuures võime õppida teisest kristlikest traditsioonidest.

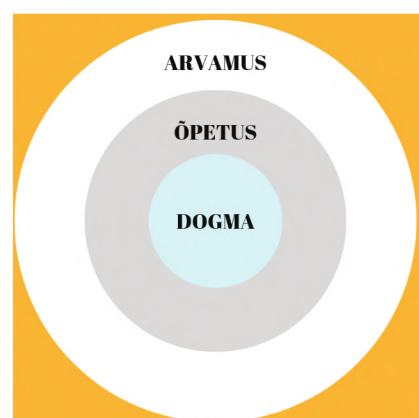
Kõige keerulisemaks läheb asi kolmandal tõlgendustasandil – kui tegu on **arvamustega**. Oleme vabakiriklik liikumine. Seepärast on igal usklikul vabadus ja vastutus oma elu küsimused, mis pole dogmaatilise ega õpetusliku iseloomuga, ise Jumala ees ja Piiblit lugedes selgeks mõelda ning palvetada. Millist tööd teha ja kellega abielluda? Mitu last saada ja kuidas seda saamist reguleerida? Millises koguduses oma kutsumust teostada ja kuidas panustada? Kuidas otsustada nendes kristliku elu teemades, mille kohta Piibel selget juhust ei anna? Õigupoolest olen juba nende asjade loetlemisega subjektiivne... niisugune loetelugi on arvamus...

Nigel Wright, kellelt selle kolmetasandilise jaotuse olen laenanud, on öelnud, et ilma dogmaatilise ühtsusega kaotab kristlik kirik identiteedi, valmisolekuta aktsepteerida õpetuslikke erinevusi kaotab ta ühtsuse ning eriarvamusi tolereerimata kaotab ta vabaduse. Ja lisab, et fundamentalistid kalduvad olema need, kelle jaoks kõik on dogma, ja teoloogilised liberaalid on need, kelle jaoks kõik on arvamus. (N. Wright 2018)

Viimaks, meie liidu liikmete enamus ei ela enam maakoh-
tades ega kogune talutubades.
Nii laiema ühiskonna kui
kitsamalt koguduse liikmete
hariduslik tase ja tööalane
mitmekesisus on muutunud.
Küsimus pole ainult dokto-
rikraadides ega vastutusri-
kastes töökohtades. Küsimus
on arukas eristamis- ja mõt-
lemisvõimes; jutlustes, mis
on värsked ja vaimulikult
toitvad; Jumala Vaimu hääle
eristamises kõigist teistest, ka
enda sisehäälest; juhtimises,
kus kaasatakse ja julgusta-
takse suurt hulka kogudusest;
evangeelses innukuses, mil-
lest jõudu saades evangeeliu-
mi arusaadavalt meie ajastu
keelde tõlkida.

Kõige keerulisemaks läheb asi kolmandal tõlgendus-tasandil – kui tegu on **arvamustega**.

Küsimus on, kas me oleme piisavalt alandlikud, et üheskoos, siin ja praegu otsida Jumala parimat tahet ja seda välja elada? Sest õppimistahe ja -püüdlus pole midagi enam kui otsus anda Jumalale oma parim. ■



PIIBLIKOOL

SÕNA VÄGI

Tallinnas, september 2019 - mai 2020

KUS.KOGUDUSED.EE

TEEMAD

- Minu lugu Jumala loos
- Piibli suur pilt
- Ulistus
- Kutsumus
- Hingeoid
- Vaimuannid
- Mentorlus
- Suhted
- ...

8 sessiooni
Mentorid
Praktilised
teemad
Osadus
jpm

Kõrgem
Usuteaduslik
Seminar



Läheneb Eesti suurim kristlik noortefestival – Piiblipäevad

Juba 20.–22. septembril kogunevad sajad noored üle Eesti Viljandisse, et õppida uut Jumala kohta ja kogeda muutust oma elus.

Mullu tähistas PP oma 40. aastat – kevadisel ja sügisel festivalil toimunu oli hämmastav. Sealt kasvas välja mitmeid liikumisi, mis muutsid noorte elusid. Sotsiaalmeedias hakkas levima *#jaganpäriselu*, kus noored jagavad piltide ja tekstide näol, kuidas nad on saanud Jumala abiga vabaks sõltuvustest, terveks haigustest ja saanud julguse elada kristlikku elu päriselt. Kui internetist selle märksõna alt postitusi otsida, tulevad esile sajad lood, mis võivad olla valusad ja kus olukord ei ole alati nii ilus, kui esialgu tundub. Siiski on kõigi nende ühiseks nimetajaks tunnistus, et Jumal on võitja ja tema valitseb üle iga olukorra meie elus, kui me teda vaid usaldame.

Tänavune festival kannab pealkirja „**Minu inimesed**“. Kolme päeva keskne teema on Looja kõikehõlmav armastus kogu inimkonna vastu. Kohtudes Jumalaga ja kogedes tema armastust, õpime nägema inimesi meie ümber totaalselt erinevast vaatenurgast.

2019. aasta Piiblipäevi inspireerib Jeesuse jutustus kadunud pojast. Usume, et PP kõnetab inimesi erinevast vanusest ja taustast ning aitab praktiliselt mõista Jumala plaani ja kutset meie elu jaoks.

Lähenevat suurkohtumist iseloomustavad hästi Chalice'i sõnad: „Nad on head inimesed; nad meeldiks sulle ka; ma ei usu, et sa kõiki neid tunned, ja vaevalt nad üksteistki tunnevad.“ Meie inimesed on erinäolised, ainulaadsed ja vahelduvate emotsioonidega. Kuigi meil kõigil on ajada omad asjad, moodustame terviku, oleme osa ühest rahvast. Nad on Sinu inimesed ja Sina oled nende oma!

Kutsume üles palvetama kõigi ettevalmistuste, festivalipäevade, meeskonna ja osalejate eest! Usume, et palvel on suur vägi, ja igatseme, et Jumal oleks kõige selle keskel, mis sündima saab. Kui tunned, et soovid olla finantsiliselt festivali korraldusega kaasas, oleme tänulikud iga toetaja eest. Kõige kohta saab rohkem infot: www.ppfestival.ee.

Läbi aastate oleme näinud, kuidas Jumal Piiblipäevadel noori kõnetab ja muudab, ning oleme põnevil, mis sünnib sügisel.

PP2019 korraldusmeeskonna nimel
projektijuht Tuuli Kams